

**ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ**

1. Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος των ξένων γλωσσών

Σκοπός της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών είναι η ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας των μαθητών ώστε να μπορούν να επικοινωνούν σε διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Με την εκμάθηση των ξένων γλωσσών προάγονται οι έννοιες του εγγραμματισμού, της πολυγλωσσίας και της πολυπολιτισμικότητας ως βασικοί άξονες γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών.

Οι ξένες γλώσσες συμβάλλουν στην ανάπτυξη της δεξιότητας του μαθητή να ανταποκρίνεται σε πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας προβλέψιμες ή απρόβλεπτες χρησιμοποιώντας γλωσσικές, παραγλωσσικές ή και εξωγλωσσικές επιλογές.

Με τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών οι μαθητές αντιλαμβάνονται ότι η ξένη γλώσσα δεν χρησιμεύει μόνο για τη συνεννόηση μεταξύ ανθρώπων που έχουν διαφορετικό τρόπο σκέψης και λόγου, αλλά και για την πρόσληψη και διαχείριση πληροφοριών από διάφορα γνωστικά πεδία.

2. Άξονες, Γενικοί στόχοι, Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης

ΔΗΜΟΤΙΚΟ (ΤΑΞΕΙΣ: Δ' Ε' ΣΤ') - ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης
<p><i>1. Εγγραμματισμός</i></p> <p>Ο βασικός αυτός άξονας αφορά την απόκτηση γνώσεων της μορφής, της δομής και των λειτουργιών της κάθε ξένης γλώσσας, αλλά και στην απόκτηση δεξιοτήτων. Έτσι, οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν επικοινωνιακές ικανότητες, να χειρίζονται πληροφορίες και γνώσεις, ώστε ως αυριανοί πολίτες να συμμετέχουν ενεργά στο κοινωνικό-επαγγελματικό γίγνεσθαι.</p>	<p>Οι μαθητές επιδιώκεται:</p> <p>Να καλλιεργούν τον προφορικό και γραπτό λόγο ώστε να είναι ικανοί να προσλαμβάνουν και να αξιοποιούν κάθε είδους πληροφορία, γνώση και άποψη (προφορική και γραπτή).</p> <p>Να δομούν, να οργανώνουν και να τεκμηριώνουν το λόγο τους για να εκφράζουν σκέψεις, συναισθήματα και προσωπικές απόψεις που να ανταποκρίνονται σε κάθε επικοινωνιακή περίπτωση.</p> <p>Να αναπτύξουν στρατηγικές επικοινωνίας προκειμένου να επιλέγουν και να χρησιμοποιούν τις κατάλληλες λεκτικές πράξεις σε κάθε περίπτωση επικοινωνίας.</p> <p>Να έρχονται σε επαφή με κείμενα που επιτρέπουν, πέραν της κατάκτησης της δομής της ξένης γλώσσας, και την προσέγγιση της αισθητικής της διάστασης.</p> <p>Να αναπτύξουν γνωστικές και κοινωνικές δεξιότητες που θα τους επιτρέπουν να επιλέγουν, να συλλέγουν να ταξινομούν, να επεξεργάζονται, να διασταυρώνουν και να μεταβιβάζουν πληροφορίες.</p> <p>Να αναπτύξουν δεξιότητες και ικανότητες που θα τους εξασφαλίζουν πρόσβαση στη διά βίου μάθηση και εξέλιξη, όπως αυτή του «μαθαίνω πώς να μαθαίνω», αυτή της συνεργασίας, της διαπραγμάτευσης, της λήψης αποφάσεων, της ευελιξίας, της πρόβλεψης και της αυτοπαρουσίασης.</p>	<p>Επικοινωνία Σύστημα Πολιτισμός</p>
<p><i>2. Πολυγλωσσία</i></p> <p>Ο βασικός αυτός άξονας αναδεικνύει τα ξεχωριστά στοιχεία λόγου και ομιλίας, οδηγεί στην ανακάλυψη ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των γλωσσών και καλλιεργεί τη δεξιότητα για τη διά βίου εκμάθηση των γλωσσών.</p>	<p>Να εξοικειώνονται με άλλες γλώσσες, να κατανοούν και να χρησιμοποιούν τα δομικά, μορφοσυντακτικά και λειτουργικά στοιχεία πολλών γλωσσών. Τα στοιχεία αυτά συμβάλλουν στην ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να προσλαμβάνουν και να αξιοποιούν τις πληροφορίες, να εκφράζουν ιδέες και απόψεις και να υιοθετούν διαφορετικές συμπεριφορές σε κάθε επικοινωνιακή περίπτωση.</p> <p>Να αποκτήσουν συνείδηση της γλωσσικής πολυμορφίας και της λειτουργίας της σε διαφορετικά περιβάλλοντα χρήσης λόγου.</p> <p>Να κατανοούν κάθε ξένη γλώσσα ως κώδικα επικοινωνίας μέσα από την καλλιέργεια μεταγλωσσικών και μεταγλωσσικών</p>	<p>Πληροφορία Επικοινωνία Ομοιότητα – Διαφορά Αλληλεπίδραση Χώρος-Χρόνος Οργάνωση Σύστημα Πολιτισμός</p>

	<p>δεξιότητων.</p> <p>Να αναπτύσσουν την ικανότητα πρόσληψης και παραγωγής των ξένων ήχων με πιθανή εφαρμογή τους για την εκμάθηση ξένων γλωσσών.</p> <p>Να χρησιμοποιούν στρατηγικές επικοινωνίας με στόχο να επικοινωνούν ικανοποιητικά, ακόμα κι αν δεν γνωρίζουν καλά την ξένη γλώσσα.</p> <p>Να χρησιμοποιούν έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό (άρθρα, λεξικά κ.λπ.) σε διαφορετικές γλώσσες, ώστε να αναζητούν πληροφορίες, ιδέες και απόψεις για ποικίλα θέματα που άπτονται και άλλων γνωστικών αντικειμένων.</p> <p>Να μπορούν να χρησιμοποιούν παραγωγικά και εξωγλωσσικά στοιχεία μέσα στο πλαίσιο κοινωνικοπολιτισμικών πρακτικών με στόχο την αποτελεσματική επικοινωνία.</p>	
<p>3. Πολυπολιτισμικότητα</p> <p>Ο βασικός αυτός άξονας διέπει όλες τις θεματικές περιοχές στις οποίες οικοδομούνται οι γλωσσικοί, κοινωνικοί και πολιτισμικοί κώδικες μιας ξένης γλώσσας.</p>	<p>Να εξοικειώνονται με την έννοια της πολυπολιτισμικότητας αξιοποιώντας τη διαφορετικότητα (γλωσσική και πολιτισμική).</p> <p>Να σέβονται και να αποδέχονται τη διαφορετικότητα του «άλλου» μέσα από την ευαισθητοποίηση στη γλωσσική και πολιτισμική πολυμορφία.</p> <p>Να διαμορφώνουν πολυπολιτισμική συνείδηση ώστε να αναπτύσσουν διαπολιτισμική επικοινωνιακή ικανότητα.</p> <p>Να μαθαίνουν να προσαρμόζουν το λόγο τους (προφορικό και γραπτό) σε επικοινωνιακές περιστάσεις, ώστε να αναδεικνύεται η πολιτισμική διάσταση της γλώσσας.</p> <p>Να καλύπτουν τις τυχόν γλωσσικές ελλείψεις τους χρησιμοποιώντας παραγωγικά ή και εξωγλωσσικά μέσα.</p> <p>Να γνωρίζουν και να κατανοούν διαφορετικές κοινωνικές συμπεριφορές με μέσον την ξένη γλώσσα, η οποία θα τους φέρει σε επαφή με πολιτισμικά περιβάλλοντα που προωθούν αυτές τις συμπεριφορές.</p>	<p>Ομοιότητα – Διαφορά</p> <p>Ισότητα</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Εξέλιξη</p> <p>Μετανάστευση</p> <p>Χώρος, χρόνος</p> <p>Αλληλεπίδραση</p> <p>Συλλογικότητα</p> <p>Εξάρτηση</p> <p>Σύγκρουση</p> <p>Πολιτισμός</p> <p>(παράδοση, τέχνη, επιστήμη, κουλτούρα)</p>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

1. Ειδικό Σκοπό

Στη διάρκεια της βασικής εκπαίδευσης – Δημοτικό- Γυμνάσιο- επιδιώκεται η προοδευτικά αναπτυσσόμενη ικανότητα των μαθητών να μετέχουν σε περιστάσεις επικοινωνίας με μέσον την αγγλική γλώσσα, ώστε μεσοπρόθεσμα να καλύπτουν τις βασικές ανάγκες της ιδιωτικής, σχολικής και της κοινωνικής τους ζωής, ενώ μακροπρόθεσμα να μπορούν να ανταποκριθούν στις στοιχειώδεις απαιτήσεις του κοινωνικού, εκπαιδευτικού και επαγγελματικού τους χώρου και, κυρίως, να ευαισθητοποιηθούν για την αναγκαιότητα της διά βίου μάθησης.

Η διδασκαλία της αγγλικής, όπως και η διδασκαλία όλων των ζωντανών γλωσσών διέπεται από ένα πλαίσιο αρχών των οποίων τα βασικά συστατικά είναι ο εγγραμματισμός, η πολυγλωσσία και η πολυπολιτισμική διάσταση.

Ο εγγραμματισμός οδηγεί στην καλλιέργεια της προφορικής και γραπτής έκφρασης, στη δυνατότητα της σωστής χρήσης της αγγλικής σε ποικίλα περιβάλλοντα επικοινωνίας και στην κατοχή της δομής της. Με τον εγγραμματισμό καλλιεργούμε γνώσεις με τις οποίες θα πετύχουμε την προσωπική εξέλιξη του κάθε μαθητή για να λειτουργήσει αποτελεσματικά ως μέρος ενός κοινωνικού συνόλου.

Η πολυγλωσσία δίνει νέα διάσταση στη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας καθώς διαμορφώνει εκείνο το πλαίσιο μέσα στο οποίο η κάθε γλώσσα προσφέρει νέα προοπτική οργάνωσης του πνευματικού μας κόσμου αλλά και οδηγεί στη δυναμική σχέση με άλλες γλώσσες. Μέσα στα όρια μιας γνήσιας επικοινωνίας η γλώσσα γίνεται κώδικας επικοινωνίας και ταυτόχρονα φορέας πολιτισμού και μέσω αυτής αποτυπώνονται, διαμορφώνονται και εκφράζονται ερμηνείες, αξίες και στάσεις που την καθιστούν κοινωνικό και πολιτιστικό αγαθό.

Τέλος, η πολυπολιτισμικότητα προκύπτει φυσικά και αβίαστα, διότι η αγγλική γλώσσα, ως γλώσσα επικοινωνίας με φυσικούς ομιλητές αλλά και με άτομα άλλων εθνικοτήτων, θα φέρει τους έλληνες μαθητές σε επαφή με τον πολιτισμό αγγλόφωνων και μη αγγλόφωνων χωρών, άρα θα συμβάλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση μιας πολυπολιτισμικής συνείδησης, η οποία κάνει οικείο, αποδεκτό και σεβαστό το διαφορετικό, το άλλο και το μακρινό, ενώ συγχρόνως διαπλάθει και ενισχύει με την ανάδειξη των ομοιοτήτων και των διαφορών τις αξίες που διαμορφώνουν την εθνική ταυτότητα.

Σε ένα τέτοιο πλαίσιο ο γενικός σκοπός δεν είναι η κατάκτηση μιας κατακερματισμένης γνώσης αλλά η κατάκτηση στάσεων ζωής και συμπεριφορών σε μια μεταβαλλόμενη, πολύγλωσση και πολυπολιτισμική κοινωνία. Η διαδικασία της μάθησης γίνεται πια συμμετοχική με συγκεκριμένους στόχους για την εκτέλεση προγραμμάτων δράσης στο σχολικό και

στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και με την εμπλοκή πολλών γνωστικών αντικειμένων, στο πλαίσιο της διεπιστημονικής και διαθεματικής προσέγγισης. Έτσι η διαδικασία της μάθησης μετατρέπεται σε μια διαδικασία όπου οι μαθητές καλλιεργούν και ασκούν κυρίως τη δεξιότητα του «μαθαίνω πώς να μαθαίνω» μέσα από την πράξη, χειριζόμενοι την πληροφορία και τις μεθόδους προσέγγισης, πρόσβασης, αξιολόγησης και αξιοποίησης της πληροφορίας από πολλά γνωστικά αντικείμενα.

Στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος με το μάθημα της αγγλικής γλώσσας, όπως και με τα άλλα μαθήματα, ιδιαίτερα με τις ευκαιρίες που προσφέρει η διαθεματική προσέγγιση, δίνεται η δυνατότητα για σφαιρική ενασχόληση με θέματα κοινωνικού περιεχομένου και για τον συνδυασμό πληροφοριών από πολλά γνωστικά πεδία. Επιδιώκεται έτσι η γενική παιδεία, η κοινωνικοποίηση των μαθητών με το γλωσσικό μάθημα αλλά και η ολόπλευρη καλλιέργεια της προσωπικότητάς τους με στόχο τον εγγραμματοισμό και την πολυπολιτισμική συνείδηση.

Ειδικότερα, επιδιώκεται η *γλωσσική παιδεία* και η *επικοινωνιακή ικανότητα*.

Γλωσσική παιδεία

Με το γλωσσικό μάθημα επιδιώκεται να επιτευχθούν τα εξής:

- Η επέκταση του επικοινωνιακού ορίζοντα των μαθητών πέρα από αυτόν της δικής τους γλωσσικής κοινότητας.
- Η χρησιμοποίηση μιας δεύτερης γλώσσας για να ψάχνουν, να ανακαλύπτουν και να καταλαβαίνουν πληροφορίες σχετικές με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους και με γνώμονα την επικοινωνία.
- Η δυνατότητα να αναγνωρίσουν την αξία και άλλων τρόπων οργάνωσης της σκέψης, έκφρασης των εμπειριών και λειτουργίας στις διαπροσωπικές σχέσεις με άτομα του ίδιου αλλά και άλλων πολιτιστικών και κοινωνικών σχηματισμών.
- Η ανάπτυξη της βασικής δεξιότητας «μαθαίνω πώς να μαθαίνω», μέσω βιωματικών εμπειριών.
- Η ανάπτυξη του επιπέδου της «γλωσσικής συνείδησης».
- Η δυνατότητα να λειτουργεί το άτομο ως «μεσάζων» ανάμεσα σε μονογλωσσικά άτομα και ομάδες.
- Η διεύρυνση του φάσματος των ρόλων που αναλαμβάνουν σε περιστάσεις επικοινωνίας χρησιμοποιώντας την ξένη γλώσσα.
- Η γνώση και η έμμεση εμπειρία άλλων πολιτιστικών θεσμών, κανόνων, αξιών και συμπεριφορών.

Επικοινωνιακή ικανότητα

Η ικανότητα έστω και για στοιχειώδη επικοινωνία με μέσον την αγγλική γλώσσα σημαίνει ότι πρέπει:

- Να αποκτηθούν βασικά πληροφοριακά στοιχεία καθώς και συγκεκριμένες ή αφηρημένες έννοιες που αφορούν στη δομή και στην επικοινωνιακή λειτουργία της ξένης γλώσσας, σε σχέση με την ελληνική αλλά και με άλλες ξένες γλώσσες.
  - Να αναπτυχθούν
    - α. αποδεκτικές δεξιότητες που εξυπηρετούν την πρόσληψη μηνυμάτων, τα οποία μεταδίδονται διαμέσου σύντομων ή και εκτενέστερων κειμένων γραπτού και προφορικού λόγου.
    - β. παραγωγικές δεξιότητες που εξυπηρετούν τη μετάδοση μηνυμάτων σε σύντομα ή και εκτενέστερα κείμενα γραπτού και προφορικού λόγου.
    - γ. δεξιότητες συνδιαλλαγής που εξυπηρετούν την άμεση ανταλλαγή μηνυμάτων μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων.
    - δ. στρατηγικές επικοινωνίας που βοηθούν την επίτευξη επικοινωνιακών στόχων.
    - ε. η ικανότητα αναγνώρισης κάποιων σημασιολογικών-πραγματολογικών διαφορών και ομοιοτήτων σε ορισμένες περιστάσεις χρήσης της ξένης και της μητρικής γλώσσας.
    - στ. δεξιότητες παράλληλης χρήσης της ξένης και μητρικής γλώσσας καθώς και μεταφορά μηνυμάτων από τη μία γλώσσα στην άλλη, με τρόπο κατάλληλο για συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις.
- Η διαθεματική προσέγγιση θα προσφέρει αυθεντικές επικοινωνιακές καταστάσεις τέτοιες όπου η παράλληλη χρήση των γλωσσών θα γίνεται με αβίαστο και φυσικό τρόπο, με άξονα την καλύτερη επικοινωνία για πληροφόρηση, αξιολόγηση της πληροφορίας, καταγραφή και παρουσίαση δεδομένων από πολλές γνωστικές περιοχές και από πολλά άτομα, της ίδιας ή άλλης χώρας.
- Στο πλαίσιο του *εγγραμματοισμού*, της *πολυγλωσσίας* και της *πολυπολιτισμικότητας*, οι μαθητές του Δημοτικού και του Γυμνασίου θα πρέπει να αναπτύξουν σταδιακά τις παρακάτω δεξιότητες:
- Προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες λόγου όπως:
    - Κατανόηση και παραγωγή συνεχούς και συνεκτικού προφορικού και γραπτού λόγου
    - Κατανόηση και χρήση γλωσσικονοητικών εννοιών
    - Παραγωγή λεκτικών πράξεων
    - Στρατηγικές μάθησης και επικοινωνίας
    - Δεξιότητες παράλληλης χρήσης της μητρικής και της ξένης γλώσσας
    - Δεξιότητες ανάπτυξης πολυπολιτισμικής συνείδησης
- Οι δεξιότητες αυτές περιγράφονται αναλυτικότερα στους πίνακες που ακολουθούν.

2. Στόχοι, Θεματικές ενότητες, Ενδεικτικές δραστηριότητες, Διαθεματικά σχέδια εργασίας

ΚΥΚΛΟΣ Α΄: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Τάξεις Δ΄, Ε΄ & ΣΤ΄)

1) Εγγραμματοισμός

1α. Προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες λόγου

Η διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας στο Δημοτικό, στοχεύει ειδικότερα στην ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να κατανοούν και να παράγουν προφορικό και γραπτό λόγο, όπως περιγράφεται παρακάτω.

1α.1. Το φωνημικό και γραφημικό σύστημα της γλώσσας

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες ¹
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται:</p> <p>Να αρθρώνουν σωστά μεμονωμένους φθόγγους αλλά και σε συνδυασμό, ήχους που απαρτίζουν λεξιλογικές φόρμες, μεμονωμένα ή και σε προτάσεις.</p> <p>Να παράγουν στοιχεία του γραφημικού συστήματος.</p> <p>Να μετατρέπουν στοιχεία του φωνημικού συστήματος στο γραφημικό.</p> <p>Να αξιοποιούν απλές αναγνωστικές προσδοκίες (π.χ. τελεία, κόμμα, ερωτηματικό κ.λπ.)</p>	<p>Οι θεματικές ενότητες ποικίλουν για την άσκηση του φωνημικού και γραφημικού συστήματος της αγγλικής αρκεί να χρησιμοποιούνται με αυτόν τον στόχο.</p>	<p>Ενδεικτικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν η αυτοπαρουσίαση, η αποκρυπτογράφηση μνημάτων, τα είδη των χαιρετισμών, η υπαγόρευση οδηγιών, η ανάγνωση κειμένων, η πάσης φύσεως χρήση προφορικού και γραπτού λόγου και η μετατροπή αυτού ανάλογα με την τελική προσδοκία (ερώτηση, απορία, θυμός, χαρά κ.λπ.)</p>

1α.2. Κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται:</p> <p>Να καταλαβαίνουν το σύνολο των γνωστών φράσεων και το γενικό νόημα σύντομων προφορικών ή γραπτών κειμένων που περιέχουν γνωστά στοιχεία.</p> <p>Να συμπεραίνουν το νόημα άγνωστων λέξεων και φράσεων από τα συμφραζόμενα.</p> <p>Να καταλαβαίνουν σύντομα κείμενα οδηγιών, περιγραφών ή άλλου είδους πληροφόρησης, διαλόγων κ.λπ, των οποίων τα γλωσσικά στοιχεία είναι γνωστά και οι προτάσεις απλές.</p> <p>Να καταλαβαίνουν συνεχή λόγο που περιέχει ως επί το πλείστον γνωστές φράσεις, τις οποίες έχουν αντιμετωπίσει σε άλλα περιβάλλοντα χρήσης.</p> <p>Να κατανοούν τα επί μέρους νοήματα ενός κειμένου καθώς και τη διάθεση και τα συναισθήματα του ομιλητή ή συγγραφέα, ερμηνεύοντας σωστά στοιχεία λόγου, όπως την προφορά, τον τονισμό και τον επιτονισμό.</p> <p>Να κατηγοριοποιούν πληροφορίες, οι οποίες περιέχονται σε ένα ή περισσότερα γραπτά κείμενα ή σε προφορικό λόγο και συγχρόνως να κατανοούν τη γλώσσα ως πολιτιστικό αγαθό.</p> <p>Να εντοπίζουν στοιχεία από καταλόγους ή άλλα σύντομα κείμενα και να τις ταξινομούν και να τις χρησιμοποιούν.</p> <p>Να κατανοούν κείμενα με άγνωστες λέξεις και φράσεις από τα συμφραζόμενα.</p> <p>Να ανακαλύπτουν την έννοια άγνωστων</p>	<p>Σχολικές δραστηριότητες</p> <p>Αθλοπαιδιές</p> <p>Παραδοσιακά παιχνίδια</p> <p>Μαγειρική, παραδοσιακές συνταγές</p> <p>Ιστορία</p> <p>Μορφολογία ενός τόπου</p> <p>Πανίδα ενός τόπου</p> <p>Λαϊκή Τέχνη</p> <p>Διαφήμιση</p> <p>Κατανάλωση</p> <p>Διατροφή</p> <p>Τεχνολογία</p> <p>Ιστορικές προσωπικότητες</p> <p>Κλιματικές συνθήκες</p> <p>Προστασία του περιβάλλοντος</p> <p>Αγροτική παραγωγή</p>	<p>Ακούν ή διαβάζουν κείμενο σχετικά με το καθημερινό ωρολόγιο πρόγραμμα ενός ξένου σχολείου, κρατούν σημειώσεις και το συγκρίνουν με εκείνο της τάξης τους.</p> <p>Παιχνίδια ομαδικά στα οποία οι μαθητές εκτελούν οδηγίες και εντολές τις οποίες ακούν ή διαβάζουν</p> <p>Εκτέλεση παραδοσιακών συνταγών μαγειρικής σύμφωνα με οδηγίες που ακούν ή διαβάζουν.</p> <p>Οι μαθητές κάνουν δραματοποιημένη ανάγνωση κειμένων, προσέχοντας ιδιαίτερα την προφορά, τον ρυθμό και τον επιτονισμό (Σύνδεση με άλλα γλωσσικά μαθήματα, όπως η Λογοτεχνία).</p> <p>Επαφή με την επικαιρότητα διαμέσου των έντυπων ή ηλεκτρονικών μέσων για θέματα που αφορούν διάφορα κοινωνικά προβλήματα (Σύνδεση με την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, την Γεωγραφία και την Ιστορία του τόπου τους ή άλλων χωρών).</p> <p>Οι μαθητές παρακολουθούν video ή διαβάζουν άρθρα για ένα θέμα, όπως για παράδειγμα η ζωή των καγκουρό, και μετά φτιάχνουν αφίσες με κολλάζ γι' αυτά τα ζώα (Σύνδεση με το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος ή της Γεωγραφίας, ανάλογα με το θέμα επεξεργασίας).</p> <p>Συλλογές παιχνιδιών-) αντικειμένων και καταγραφή ομαδικών παιχνιδιών από διάφορα μέρη της Ελλάδας αλλά και από άλλες χώρες αναζήτηση πληροφοριών μέσα από έρευνα και συγκέντρωση υλικού από γραπτές ή άλλες πηγές (Σύνδεση με τη Γεωγραφία, την Ιστορία, τη</p>

¹ Οι δραστηριότητες με πλάγια γράμματα προτείνονται ως διαθεματικές.

<p>λέξεων ανατρέχοντας σε πηγές, όπως τα βιβλία τους, γλωσσάρια και λεξικά. Να κατανοούν αφηγήσεις για πράξεις και γεγονότα του παρελθόντος, παρόντος και μέλλοντος.</p>		<p>Λογοτεχνία, την Αισθητική Αγωγή).</p> <p>Οι μαθητές αποκωδικοποιούν μηνύματα ή οδηγίες χρήσης ή διαφημιστικά φυλλάδια και συμπληρώνουν πίνακες ή χάρτες με εικονικές αποτυπώσεις προσώπων, τόπων, πραγμάτων κ.ά ή εκτελούν οδηγίες όπως για παράδειγμα μια συνταγή ή τη συναρμολόγηση ενός παιγνιδιού ή εργαλείου (Σύνδεση με πολλά μαθήματα, ανάλογα με τα θέματα επιλογής, όπως Γεωγραφία, Φυσική, Ιστορία, κ.λπ.).</p> <p>Οι μαθητές ανατρέχουν σε άρθρα εφημερίδων και περιοδικών, εγκυκλοπαίδειες, λεξικά και βιβλία άλλων γνωστικών αντικειμένων ή παρακολουθούν ντοκουμαντέρ προκειμένου να αντλήσουν πληροφορίες για να κατασκευάσουν ένα διάγραμμα (π.χ. απεικόνιση ενός φυσικού φαινομένου και τις συνέπειές του στο περιβάλλον, την παραγωγή ενός αγροτικού προϊόντος άλλοτε και τώρα, κ.λπ) (Σύνδεση με το μάθημα της Φυσικής της Μελέτης Περιβάλλοντος, της Ιστορίας, της Αισθητικής Αγωγής, κ.λπ).</p>
--	--	---

1α.3. Παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται:</p> <p>Να κάνουν σύντομες προφορικές ή γραπτές περιγραφές αποδίδοντας το γενικό νόημα γραπτών ή προφορικών κειμένων στην αγγλική γλώσσα αξιοποιώντας τα γνωστά στοιχεία (λεξιλογικά, μορφοσυντακτικά, κλπ) που περιλαμβάνονται σε αυτά.</p> <p>Να χρησιμοποιούν την κατάλληλη προφορά, τονισμό και επιτονισμό, όταν αναπαράγουν ένα προφορικό κείμενο, διάλογο κλπ ή όταν μεταδίδουν ένα δικό τους μήνυμα, αποδίδοντας σωστά τα νοήματα και τα συναισθήματά τους.</p> <p>Να ανταποκρίνονται προφορικά ή γραπτά σε σύντομα κείμενα οδηγιών, περιγραφών ή άλλου είδους πληροφόρησης με γνωστά γλωσσικά στοιχεία και να ζητούν διευκρινίσεις χρησιμοποιώντας απλές φράσεις.</p> <p>Να ανταποκρίνονται γραπτώς με συνεχή λόγο που περιέχει ως επί το πλείστον γνωστές λέξεις και φράσεις, τις οποίες έχουν αντιμετωπίσει σε άλλες καταστάσεις επικοινωνίας.</p> <p>Να συμπεραίνουν το νόημα άγνωστων λέξεων και φράσεων από τα συμφραζόμενα και να συμμετέχουν σε κάθε συζήτηση που γίνεται σε πραγματικές καταστάσεις ή σε επινοημένες καταστάσεις διαλόγου με καθορισμένους ρόλους.</p> <p>Να παράγουν γραπτό κείμενο αξιοποιώντας πληροφορίες από διάφορες πηγές.</p>	<p>Οικογένεια Καθημερινότητα Ψυχαγωγία</p> <p>Ελεύθερος χρόνος</p> <p>Θέατρο</p> <p>Μουσική</p> <p>Δημογραφική έρευνα</p> <p>Υγιεινή διατροφή Αγοραστικές συνήθειες</p> <p>Παραγωγή και επεξεργασία τροφίμων</p> <p>Επαγγέλματα Ταξίδια Διακοπές Εξυπηρέτηση ξένων επισκεπτών Αξιοθέατα και μνημεία Μουσεία</p> <p>Φιλικές συναναστροφές</p> <p>Αλληλογραφία</p> <p>Αθλητικές δραστηριότητες, εκδρομές, ταξίδια. Πολιτιστικά στοιχεία</p>	<p>Περιγραφή σχέσεων και κατανομή ρόλων στην οικογένεια, αυτοπαρουσίαση και παρουσίαση άλλων μελών (Σύνδεση με το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, καθώς και της Ιστορίας, μέσω της οποίας μπορούν να κατανοήσουν την εποχή που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν τα μεγαλύτερα μέλη της οικογένειας).</p> <p>Συλλογές παιγνιδιών- αντικειμένων και καταγραφή ομαδικών παιγνιδιών από διάφορα μέρη της Ελλάδας αλλά και από άλλες χώρες, αναζήτηση πληροφοριών μέσα από κείμενα και άσκηση στην έρευνα και στη συγκέντρωση υλικού μέσω γραπτών ή άλλων πηγών (Σύνδεση με τη Γεωγραφία, την Ιστορία).</p> <p>Παιγνίδια στην τάξη με τη χρήση οδηγιών ή ερωτήσεων ή προσαγών, καθώς και τραγούδια ή ρίμες με τη βοήθεια της μουσικής και της ζωγραφικής, με τη συνδρομή της οποίας θα εικονοποιήσουν το λόγο ή θα παίξουν παιγνίδια ρόλων (Σύνδεση με τα μαθήματα της Ιστορίας, της Λογοτεχνίας, της Θεατρικής Αγωγής).</p> <p>Συνεντεύξεις με άτομα, κυρίως ξένους που ζουν και εργάζονται στην χώρα μας, χρήστες ή γνώστες της αγγλικής με αφορμή το επάγγελμα, τη ζωή τους, τα ήθη ή τα προβλήματά τους (Σύνδεση με πολλά μαθήματα, όπως τη Γεωγραφία για τον τόπο καταγωγής και τον πολιτισμό τους, την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, τη Μουσική και την Ιστορία για τον πολιτισμό και την τέχνη των χωρών καταγωγής τους).</p> <p>Αναζήτηση πληροφοριών από πηγές, όπως διαφημιστικά σποτ στην τηλεόραση, στο ραδιόφωνο ή στον ξενόγλωσσο τύπο με σκοπό την καταγραφή τροφών.</p>

<p>Να χρησιμοποιούν τον προφορικό και γραπτό λόγο για να παρουσιάζονται ή για να περιγράφουν άτομα, χώρους, τοπικές συνήθειες και παραδόσεις, εμπειρίες και μελλοντικά σχέδια.</p> <p>Να κάνουν σύντομη προφορική παρουσίαση ή να ανταποκρίνονται σε καθοδηγούμενη ομιλία που αφορά στις καθημερινές τους δραστηριότητες, σε ενδιαφέροντα και σχέδια.</p> <p>Να ρωτούν, να περιγράφουν και να κάνουν σύντομες προφορικές αφηγήσεις για πράξεις και γεγονότα του παρελθόντος, παρόντος και μέλλοντος.</p> <p>Σε προχωρημένα στάδια να παράγουν προφορικά ή γραπτά κείμενα σύντομα μεν αλλά συνεκτικά, με λογικούς συσχετισμούς, με αναφορικές προτάσεις και φράσεις που δείχνουν ότι κατανοούν τις αποχρώσεις στους χρόνους των ρημάτων.</p>	<p>ενός τόπου</p> <p>Τοπική κοινωνία</p>	<p>Κατηγοριοποίηση των υλικών και των πρώτων υλών, προδιαγραφές υγιεινής διατροφής, διατροφικές συνήθειες άλλων λαών, συσχέτιση προϊόντων και συνθήκες τοπικές, μελέτη της διαφήμισης στην προώθηση των τροφίμων και εξαγωγή συμπερασμάτων καθώς και τις προδιαγραφές για μια συμπεριφορά «ενημερωμένου καταναλωτή» (Σύνδεση με τη Μελέτη Περιβάλλοντος, τη Φυσική και Στοιχεία Βιολογίας, Φυτολογίας και Ζωολογίας, με το μάθημα Αγωγή του Καταναλωτή, όπως και με τη Μελέτη της Γλώσσας ως στοιχείου χειρισμού της κοινής γνώμης).</p> <p>Παιγνίδια ρόλων, τηλεφωνικές συνδιαλέξεις, διαφημίσεις ή μικρές θεατρικές σκηνές, όπου οι μαθητές εξασκούνται στην αυτοπαρουσίαση, στις περιγραφές αντικειμένων λαϊκής τέχνης, προσώπων, τόπων, ρούχων, τροφίμων, κ.λπ, με αναφορά στην τοπική ιστορία και γεωγραφία (Σύνδεση με τα μαθήματα της Ιστορίας, της Γεωγραφίας, της Εικαστικής και Μουσικής Αγωγής).</p> <p>Επισκέψεις σε μουσεία, αστεροσκοπείο ή πλανητάριο και άσκηση στη συλλογή πληροφοριών με την μορφή σημειώσεων, αποδελτίωση πληροφοριών και κατηγοριοποίησή τους ασκώντας την αγγλική γλώσσα, ως κύρια γλώσσα των πηγών πληροφορίας (Σύνδεση με την Αισθητική Αγωγή, τη Φυσική και γενικότερα τις Φυσικές επιστήμες).</p> <p>Οργάνωση ενός παιγνιδιού, π.χ. ράγκμπι ή γκολφ με τη βοήθεια του γυμναστή (Σύνδεση με το μάθημα της Φυσικής Αγωγής).</p> <p>Οργάνωση διαγωνισμού αφήγησης ενός φανταστικού περιστατικού με πρωταγωνιστή ένα αντικείμενο ή ένα ζώο ή ένα άνθρωπο ή ενός λαϊκού παραμυθιού από μια άλλη χώρα ή από τον ιδιαίτερο τόπο καταγωγής του καθενός (Σύνδεση με το μάθημα της τοπικής Ιστορίας, της Γεωγραφίας και των Ελληνικών).</p> <p>Χαρτογράφηση του σχολείου ή της γειτονιάς και αναζήτηση προβλημάτων του τόπου και σύνδεση με τόπους άλλων χωρών, που εμφανίζουν τα ίδια χαρακτηριστικά (Σύνδεση με την μελέτη της τοπικής Ιστορίας, με την έρευνα αρχείων και με την Πολιτική και Κοινωνική Αγωγή).</p>
---	--	---

1α.4. Κατανόηση και χρήση γλωσσικονοητικών εννοιών

Οι μαθητές του δημοτικού θα πρέπει να καταλαβαίνουν και να παράγουν προφορικό λόγο, σύμφωνα με τις παρακάτω έννοιες και με ορισμένες τουλάχιστον από τις υποδιαιρέσεις τους που τις ακολουθούν. Σε κάθε υποδιάρθρωση γνωστικής έννοιας παρατίθενται γλωσσικές εκφορές ως δείγματα γραμματικών και λεξιλογικών στοιχείων. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν παραδείγματα για τον βαθμό γλωσσικής δυσκολίας στην οποία θα πρέπει να εκτεθούν οι μαθητές, ανάλογα με το εκάστοτε στάδιο διδασκαλίας και μάθησης.

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>1. Υπαρκτική έννοια Ύπαρξη ή απουσία ατόμων, αντικειμένων, γεγονότων, καταστάσεων [there is..., is there?... there is not (isn't) a/any...; here, there, to make, to have (got)]</p>	<p>Καθημερινή ζωή, οικογένεια, σχολείο, δραστηριότητες</p>	<p>Καταγραφή και παρουσίαση μιας αθλητικής δραστηριότητας όπως για παράδειγμα ενός ολυμπιακού αθλήματος – παρουσίαση προσώπων- αθλητών και των οργάνων που παίζουν ρόλο στο άθλημα (Σύνδεση με το μάθημα της Φυσικής Αγωγής).</p>

<p>2. Έννοια χώρου Θέση ατόμων, αντικειμένων, κτιρίων και η σχέση τους στον χώρο [here, there, where? inside, outside, this, that, these, those, (in) the east/west/north/south, at, in, behind, between, in the centre of, next to, on, under, opposite] Απόσταση σημείου από σημείο [near, far (away) (from)] Κίνηση [to come (to), to fall, to get up, to hurry, to leave, to sit (down), to stand, to stop, to start, to move, to run] Κατεύθυνση της κίνησης [back, down, up, in, out, (to the) left/right, to bring, to follow, to pull, to push, to put, to send, to take (away), to turn] Προέλευση [from + place] Σειρά αντικειμένων / ατόμων στον χώρο [first, last, between] Μέγεθος [big, large, small, tall, high, short, long] Μήκος [kilometre, metre, long, short] Βάρος [kilo, pound, heavy, light] Όγκος [litre, gallon] Χώρος [big, small] Θερμοκρασία [cold, hot, warm]</p>	<p>Άμεσο φυσικό περιβάλλον Ταξίδια, μετακινήσεις Κατοικία Σχολείο Δραστηριότητες Κλίμα</p>	<p>Σύγκριση πόλης-χωριού και πόλεων διαφόρων χωρών (Σύνδεση με το μάθημα της Γεωγραφίας, Μελέτης Περιβάλλοντος).</p>
<p>3. Έννοια χρόνου Χρονική στιγμή [3 o'clock, 5 to/past 3, a quarter to/past, half past 3, 3:00 a.m./p.m., noon, midnight] Υποδιαίρεση χρόνου [hour, day (days or the week: Sunday, Monday, Tuesday etc.), week, month, (months of the year: January, February, March etc.), year (numerically: 1830, 1968, 1993), season (seasons of the year: autumn, spring, summer, winter), morning, afternoon, evening, night, weekend, holiday] Χρονική ένδειξη [time, now, then, when?, today, tomorrow, yesterday, this morning / afternoon / evening / week / month / year, at (3 o'clock), in (1995), on (Sunday), Christmas, Easter etc.] Χρονική διάρκεια [during] Σχέσεις προτεραιότητας και ακολουθίας [before + NP, after + NP, later (on)] Σχέσεις αλληλουχίας [first, then] Αναφορά στο μέλλον [Be + going to, will, next week / month / year / Sunday etc., tonight, tomorrow, this afternoon / evening etc] Αναφορά στο παρόν</p>	<p>Προσωπικές συνήθειες και καθημερινή ζωή Οδηγίες χρήσεις συσκευών Η εξέλιξη της τεχνολογίας Προστασία του περιβάλλοντος Μεταφορές Καθημερινές συνήθειες</p>	<p>Παρουσίαση ή αναπαράσταση εποχιακών γιορτών από Αγγλόφωνες χώρες, όπως τα Χριστούγεννα, το Πάσχα, η Αποκριά και συνήθειες ή έθιμα άλλων λαών, που έχουν σχέση με τον χρόνο. (Σύνδεση με το μάθημα της Γεωγραφίας και της Εικαστικής Αγωγής)</p> <p>Παρουσίαση ενός συμβάντος από τη ζωή του τόπου- διήγηση περιστατικών, παρουσίαση προσώπων εμπλεκόμενων και χρήση πίνακα με σχετικό οπτικό υλικό (Σύνδεση με την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, την τοπική Ιστορία, την Ελληνική Γλώσσα και την Εικαστική Αγωγή).</p>

<p>[Present progressive, present simple, now, today, this afternoon / morning / year etc]. Αναφορά στο παρελθόν [Past simple, past progressive, past expressed with "used to" yesterday, last week / month / year, (three) days / months / years ago] Αναφορά χωρίς χρονικό σημείο [Simple present (e.g. Birmingham is in England.)] Καθυστέρηση ή μη [to be late / early / on time] Ταχύτητα [fast, slow] Συχνότητα [(not) always, (not) often, never, once, twice, sometimes, usually, many times, again, on weekdays / holidays / Thursdays etc., every week / day / Monday etc., for a day / week / month etc.] Αρχή [to begin, to start] Παύση [to stop, to end, from (a) to (z)] Σταθερότητα [to stay, to wait] Αλλαγή [to become, to change]</p>		
<p>4. Ποσοτική έννοια Αριθμηση αντικειμένων και ατόμων [singular / plural, cardinal / ordinal numbers] Αριθμηση ποσοτήτων [a lot, all, (not) any, enough, many, more, most, some, a bottle / can / tin / cup / glass / piece of...] Βαθμός διαφοροποίησης ποσοτήτων [comparative and superlative degrees of adjectives and adverbs]</p>	<p>Γεωγραφία ενός τόπου Πόλεις και κτήρια Μνημεία, αξιοθέατα</p>	<p>Σύγκριση φυσικών μεγεθών, όπως ποτάμια, πεδιάδες ή βουνά διαφορετικών χωρών ή συγκρίσεις κτηρίων ή αγαλμάτων και παρουσίαση με κολλάζ ή εικονικές αποτυπώσεις όπως, για παράδειγμα, μία αφίσα για τα ψηλότερα κτήρια στη Νέα Υόρκη και στην Αθήνα και σύγκριση μεταξύ τους (Σύνδεση με τη Γεωγραφία, τα Μαθηματικά και την Αισθητική Αγωγή).</p>
<p>5. Ποιοτική έννοια Σχήμα [round, square] Χρώμα [blue, black, green etc, blonde etc.] Ηλικία [age, to be... (years old), how old + be + NP?, new, old, young, child, teenager, adult] Όραση [NP + can (not) see, to look (at), to watch, dark, light] Ακοή [NP + can (not) hear, to (not) listen (to), noise, loud, silence, quiet] Γεύση [nice (e.g. This fish is very nice.), good (e.g. This meatloaf is very good.), taste (tasty)] Υφή [hard, soft, strong] Υγρασία [(to) dry, (to make) wet] Φυσική κατάσταση</p>	<p>Επαγγέλματα Διατροφή και Υγιεινή Υγεία και αγωγή υγείας</p>	<p>Έρευνα και παρουσίαση επαγγελμάτων, του χώρου εργασίας και των προϊόντων καθώς και των διαφορών σε αυτά στις διάφορες χώρες, όπως για παράδειγμα το επάγγελμα του ψαρά στην Ελλάδα, στην Αίγυπτο και στις Φιλιππίνες (Σύνδεση με την Γεωγραφία και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό).</p> <p>Παιχνίδια ρόλων με θέμα μια παιδική αρρώστια π.χ την ιλαρά και επισκέψεις σε ιατρείο, φαρμακείο, συζητήσεις για φάρμακα ή συνταγές κ.λπ. Συζητήσεις για την υγιεινή του σώματος, δόντια, μάτια κ.ά., και συσχέτιση με την καθαριότητα και σωστές διατροφικές συνήθειες (Σύνδεση με τη Φυσική, την Αγωγή Υγείας και την Αγωγή του Καταναλωτή).</p>

<p>[<i>all right, well, ill, to break, to cut, to hurt</i>] Πρόσβαση [<i>to open / close (e.g. This pharmacy closes at 6:00.), closed, shut, open</i>] Καθαριότητα [<i>to wash, (to) clean, (to) dirty</i>] Πληρότητα [<i>empty, full (of), to fill</i>] Αξία [<i>how much + be?, piece, cheap, expensive, (to) cost</i>] Ποιότητα [<i>bad / good / fine / nice and their comparative degrees</i>] Αποδοχή ή μη [<i>that's all right / fine, I (don't) agree, yes / no thanks</i>] Επάρκεια [<i>NP + be all right, NP + be (not enough)</i>] Επιθυμία [<i>to (dis) like, to want or not</i>] Ορθότητα [<i>(to be) better, worse, right, wrong, correct, true, false</i>] Ικανότητα [<i>NP + can (not)</i>] Σημασία [<i>(not) important</i>] Κοινό / μη κοινό μέτρο [<i>strange, normal</i>] Ευκολία [<i>easy, hard, difficult</i>]</p>		
<p>6. Έννοιες συσχετισμού δράσης / γεγονότων Δράση <i>agent as subject (e.g. John came at 3:00.)</i> Στόχος [<i>objective as object (e.g. John opened the door.)</i>] <i>fictive as object (e.g. She made a kite.)</i> Δοτική πτώση [<i>dative as indirect object (e.g. He gave me a book.)</i>] <i>dative as in to-adjunct (e.g. She gave the ticket to me.)</i> Πτώση που δηλώνει μέσον [<i>instrumental in with-adjunct (e.g. Open it with this key.)</i>] Πτώση που δηλώνει τον δωρητή [<i>benefactive in for-adjunct (e.g. I got it for my mother.)</i>] Τροπικός προσδιορισμός και επιρρήματα τρόπου [<i>like this, badly, fast, hard, quickly, slowly, well, how?</i>] Αντίθεση [<i>(not) the same (thing), different (from), else, other, another (e.g. I want another room.), like (e.g. It's like an orange.), comparative degree + than, superlative degree, as ... as (e.g. She's as tall as her sister.), not so...as (e.g. He's not so tall as his brother.)</i>] Κτήση</p>	<p>Οικογενειακή και κοινωνική ζωή</p>	<p>Έρευνα και μελέτη του εθίμου των χαρταετών σε διάφορες χώρες και κατασκευή χαρταετών με τεχνικές κατασκευής από διάφορες χώρες όπως για παράδειγμα της Κίνας, της Ελλάδας, της Τουρκίας (Σύνδεση με το μάθημα της Γεωγραφίας, των Μαθηματικών και της τοπικής Ιστορίας).</p>

<p>[possessive adjectives, genitive, to have (got), to get, to give, to keep] Σύζευξη και διάζευξη [and, or, but, also, too, together, pair, group] Δήλωση στέρησης ή προσθετικής επίτασης [with, without, also, too (e.g. Helen is leaving too.)] Αιτία [why?, because + sub + clause] Αποτέλεσμα [so...] Σκοπός [to ... (e.g. They did it to me.)] Επικέντρωση [about (e.g. I don't want to talk about it.), only (e.g. I only wanted to help.)]</p>		
<p>7. Έννοια δείξης Οριστική δήλωση αντικειμένων ή προσώπων [personal pronouns (I, you, he, she etc.), possessive adjectives (my, your, his, her etc.), demonstrative adjectives (this, that, these, those), definite article (the) interrogative pronouns (who, what, which, whose) propwords (e.g. I like the red one.)] Αόριστη δήλωση αντικειμένων ή προσώπων [indefinite article (a/an), everything, all, some etc.]</p>	<p>Επαγγελματικές συνδιαλλαγές Ιστορικές προσωπικότητες</p>	<p>Αυτοπαρουσίαση με ποικίλους επικοινωνιακούς στόχους όπως η απλή γνωριμία, ή μια υποθετική πρόσληψη ή μια συνεργασία και η παρουσίαση-σύσταση άλλου προσώπου ιστορικού ή σύγχρονου. (Σύνδεση με το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, με την Ιστορία και με τα Ελληνικά για την εκφορά του λόγου σε ποικίλες και διαφορετικές καταστάσεις επικοινωνίας).</p>
<p>8. Λογικές έννοιες Σκέψη [to believe, to be sure, to know, to think] Έκφραση [to ask, to answer, to invite, to laugh, to say, to speak, to talk, to tell, to thank, to write]</p>		<p>Παρουσίαση σε ακροατήριο της γνώμης ή της άποψης για ένα θέμα όπως για παράδειγμα η μελέτη στο σπίτι ή ένας δημόσιος διάλογος με θέμα την τηλεόραση, όπου ο κάθε μαθητής θα παίρνει ρόλο πολίτη ή εκπροσώπου του τύπου ή του κράτους (Σύνδεση με το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής)</p>

1α.5. Λεκτικές πράξεις

Οι μαθητές του δημοτικού πρέπει να χρησιμοποιούν τις παραπάνω γλωσσικονοητικές έννοιες προκειμένου να προβαίνουν σε λεκτικές πράξεις στα πλαίσια της κατανόησης και παραγωγής διαφόρων ειδών προφορικού και γραπτού λόγου (διάλογοι, επιστολές, σημειώσεις, ημερολόγια, αγγελίες ηχογραφημένα μηνύματα κλπ). Με τις λεκτικές αυτές πράξεις, οι μαθητές ανταλλάσσουν πληροφορίες, κάνουν υποθέσεις, συνάγουν συμπεράσματα και εκφράζουν ανάγκες, υποχρεώσεις, διαθέσεις και συναισθήματα. Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθεται μια σειρά από τέτοιες λεκτικές πράξεις με ενδεικτικά παραδείγματα γλωσσικών εκφορών τους καθώς και μερικές ενδεικτικές διαθεματικές δραστηριότητες.

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται: Να προσδιορίζουν άτομα, αντικείμενα και πράξεις. [This (that) is a butterfly. These (those) are stars. He's our teacher. That's her (me, us, them etc.) over there. We're changing the tyre.] Να περιγράφουν άτομα, ζώα, αντικείμενα, λειτουργίες. [She's tall. The house has a large living-room, a bedroom and a study. In the garden there are lots of pretty flowers. It</p>	<p>Φυσικό περιβάλλον Σχολείο Ιστορικές προσωπικότητες</p>	<p>Περιγραφή φυτών ή ζώων και παρουσίαση του φυσικού περιβάλλοντός τους καθώς και των παραγόντων ανάπτυξής τους. Κατασκευή πίνακα ή αφίσας με αυτά τα είδη ή με ένα από αυτά, χρησιμοποιώντας διάφορες λογικές κατηγοριοποίησης (Σύνδεση με το μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος, της Γεωγραφίας και της Εικαστικής Αγωγής). Παιγνίδια ρόλων όπου ο καθένας υποδύεται ένα πρόσωπο υπαρκτό ή ιστορικό και οι υπόλοιποι καλούνται με ερωτήσεις και διευκρινίσεις να</p>

<p>works as follows: first you press the button, then ... My dog has got short legs and a long tail.] Να διορθώνουν (θετικές και αρνητικές φράσεις). [This is her room (not mine). He isn't watching the match. No, it isn't. She didn't go to school (she stayed home)] Να κάνουν ερωτήσεις προκειμένου να βεβαιωθούν για κάτι και να απαντούν ανάλογα. [Are you Tony's brother? Yes, I am. Is this your book? No, it isn't. Does she work here? No, she doesn't. Was he sleeping all afternoon? No, he was playing.] Να ζητούν και να δίνουν απλές πληροφορίες. [Where are they? They aren't here. What's your name / phone number? It's ... . How old is she? She's ... . When (how often) do they come here? Every Sunday. When did he see her? Where will you go? Why didn't she come? Because she was studying. The weather will be cloudy tomorrow.] Να κάνουν προσδιοριστικές ερωτήσεις. [Whose T-shirt is this? Who's this? Whose house do you like? Who's playing the piano? What book are they going to buy? What film were you watching? Who took that?] Να αρνούνται κάτι. [(No) I'm not tired. I don't get up early. She didn't come in late last night. I won't see her.] Να ρωτούν και να δηλώνουν ικανότητα ή δυνατότητα. [Can you sing? I can see ... , I can't speak German. We could visit the museum on Monday]. Να προειδοποιούν κάποιον για κάτι. [Be careful!. Look out!]. Να ζητούν από κάποιον να προβεί ή να μην προβεί σε μια ενέργεια. [Come here. Don't take my pen. Go there, please.] Να προτείνουν. [Let's listen to the news. Why don't we ... You could . He should ...] Να εκφράζουν προτιμήσεις, ευχαρίστηση ή δυσαρέσκεια. [My favourite game is Scrabble. This is (isn't) very good. How nice! Do you like sports? We (don't) like museums. I love books / watching TV.] Να ευχαριστούν. [Thank you (thanks) very much.] Να ζητούν συγγνώμη και να αποδέχονται τη συγγνώμη του άλλου. [Please, excuse me. I'm sorry. That's all right. It's all right now.] Να χαιρετούν και να αποχαιρετούν. [Hello/Hi, Good morning / afternoon / evening. How are you? Fine (thanks). Bye, Good night, I'll see you. See you later.]</p>	<p>Προσωπικά αντικείμενα</p> <p>Προσωπικές σχέσεις</p> <p>Αγορά</p> <p>Εστιατόρια</p> <p>Ψυχαγωγία</p> <p>Φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον</p> <p>Σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα</p> <p>Υγεία</p> <p>Δικαιώματα του πολίτη</p>	<p>οδηγηθούν σε συμπεράσματα και να μαντέψουν σωστά για το υποδυόμενο πρόσωπο (Σύνδεση με το μάθημα της Ιστορίας, Λογοτεχνίας κ.λπ.)</p> <p>Οι μαθητές παίρνουν ρόλους και ασκούνται στην κατανόηση και παραγωγή λόγου κατάλληλου για συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις, (για παράδειγμα με αφορμή ένα γεύμα στο εστιατόριο ή μία αγορά), αφού πρώτα έχουν παρακολουθήσει αυθεντικούς διάλογους, σε vídeo ή σε κασέτα κατά τους οποίους μαντεύουν τις προθέσεις του ομιλούντος και αποκωδικοποιούν πληροφορίες (Σύνδεση με την Αγωγή του Καταναλωτή και με τα Ελληνικά).</p> <p>Μελέτη και συζήτηση για την προστασία του άλσους ή του πάρκου της γειτονιάς τους και καθορισμός υποχρεώσεών τους σε σχέση με αυτούς τους χώρους, οι οποίες θα αποτυπωθούν σε πινακίδες ή φυλλάδια (Σύνδεση με τη Μελέτη Περιβάλλοντος και την Ελληνική Γλώσσα).</p> <p>Μελέτη και έρευνα ενός προβλήματος όπως για παράδειγμα του καπνίσματος και δημιουργία αφίσας αντικαπνιστικής με οδηγίες, παραινέσεις ή καταγραφή στατιστικών δεδομένων. Μελέτη του σχολικού κανονισμού και δημιουργία αφίσας με τους κανόνες και τα δικαιώματα των εμπλεκόμενων στη σχολική ζωή (Σύνδεση με το μάθημα της Κοινωνικής Αγωγής, της Φυσικής-Βιολογίας ή και άλλων μαθημάτων, ανάλογα με την επιλογή του θέματος).</p> <p>Έκδοση μιας δίγλωσσης εφημερίδας- ελληνικής και αγγλικής με άρθρα, γεγονότα, αστεία, περιγραφές, απόψεις και ό,τι μπορεί να ενδιαφέρει μια σχολική κοινότητα (Σύνδεση με όλα τα μαθήματα).</p>
--	--	--

<p>Να συστήνουν κάποιον και να ανταποκρίνονται σε συστάσεις. <i>[This is Jim / Mr. (Miss, Ms, Mrs.) White. I'm ... . My name's ... .]</i> Να απαριθμούν. <i>[Ten, twenty, thirty ... and ... and ... . First ... , then ... , then ...]</i> Να ανακεφαλαιώνουν. <i>[So, we've got butter and sugar.]</i> Να διορθώνουν κάποιο λάθος τους. <i>[It's with a C, not a K.]</i> Να αναφέρουν αν γνωρίζουν ή δε γνωρίζουν κάτι. <i>[Do you know the man in the middle? We don't know them / how to ...]</i> Να ζητούν και να δίνουν την άδεια (ή να απαγορεύουν) σε κάποιον να κάνει κάτι. <i>[Can I ... ? May I do / have ... ? You may (not) ... . She could ... . Please, don't ... . You mustn't ... . No smoking!]</i> Να εκφράζουν επιθυμία και να ρωτούν άλλους σχετικά με τις επιθυμίες τους. <i>[Would you like a coke / to go now? Do you want a taxi / to go for a walk? What about some fruit? I'd like ... . He wants ... .]</i> Να δηλώνουν σκοπό, να ανακοινώνουν τα σχέδιά τους και να ρωτούν για τους σκοπούς και τα σχέδια των άλλων. <i>[Are you going to ... . She's arriving tonight. I'll stay here. Will you drive us to the theatre?]</i> Να προσκαλούν, να αποδέχονται και να αρνούνται την πρόσκληση άλλων. <i>[Would you like to ... ? How about ... ? Yes, (No) thank you.]</i> Να απαντούν στο τηλέφωνο και να ζητούν κάποιον. <i>[Hello ... , This is ... . I'd like to talk with ... . Can I speak with ... ?]</i> Να ζητούν διευκρινίσεις. <i>[Sorry, what is ... ? Can you spell that, please?]</i> Να συμφωνούν ή να διαφωνούν με κάτι. <i>[I think it's a good idea. She believes I'm right. We don't agree.]</i> Να ζητούν και να δίνουν οδηγίες. <i>[Press the button and then ... . Take the first turn on the left. Raise your arms and ... .]</i> Να εκφράζουν βεβαιότητα για κάτι και να ρωτούν πόσο βέβαιος είναι κάποιος άλλος. <i>[Are you sure about? I believe (know/think) that ... , She's absolutely right.]</i> Να εκφράζουν υποχρέωση και να ρωτούν σχετικά. <i>[Do we really have to go? She's got to study tonight.]</i> Να ζητούν και να προσφέρουν βοήθεια για κάτι. <i>[Could (can) you help me with ... I'd like to (want, could) help you with ...]</i> Να δηλώνουν γενικές αλήθειες. <i>[It is 0 degrees. Smokers do not live very long. Bees make honey.]</i></p>	<p>Θρύλοι, μύθοι, παραμύθια από όλο τον κόσμο</p> <p>Καθημερινή ζωή</p> <p>Τέχνη</p> <p>Λογοτεχνία</p>	<p>Καταγραφή παραμυθιών με κοινά ή παρόμοια θέματα και σύγκριση των μοτίβων του μύθου παραμυθιών από τον τόπο μας και από αγγλόφωνες χώρες. (Σύνδεση με όλα τα μαθήματα, κυρίως τα γλωσσικά)</p> <p>Δημιουργία ιστοριών και εξιστόρησή τους στην τάξη με στόχο την ανάδειξη του καλύτερου παραμυθά (Σύνδεση με το γλωσσικό μάθημα των Ελληνικών και τις τεχνικές προφορικών ή γραπτών κειμένων)</p>
---	--	---

<p>Να συγκρίνουν άτομα, αντικείμενα, γεγονότα, κ.π. <i>[Boys are usually stronger than girls. People in the city are not as friendly as in the country. Yesterday's news was much better]</i></p> <p>Να αφηγούνται μια εμπειρία. <i>[As I was walking, I met an old man. H couldn't cross the street, so ...]</i></p> <p>Να εκφράζουν τα συναισθήματά τους. <i>[I'm really angry with ... . I feel so unhappy about... Dad is enthusiastic about ...]</i></p>		
---	--	--

1β. Στρατηγικές μάθησης και επικοινωνίας

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται: Να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν Να αποκτήσουν τις δεξιότητες: -της συνεργασίας και της διαπραγμάτευσης καθώς και της κατανόησης του άλλου -της αναζήτησης, επιλογής, συλλογής, επεξεργασίας, διασταύρωσης και της διάχυσης της πληροφορίας -της πρόβλεψης και της υπόθεσης -της λήψης αποφάσεων, της γενίκευσης και της εφαρμογής των αποφάσεων ως μέσου για τη λύση προβλημάτων -της χρησιμοποίησης λεξικών, άρθρων, εγκυκλοπαιδειών και λογοτεχνικών κειμένων στην ξένη γλώσσα για να αναζητήσουν και να αντλήσουν πληροφορίες για άλλα γνωστικά αντικείμενα -της χρήσης και αξιοποίησης της σύγχρονης τεχνολογίας</p>	<p>Η ζωή στην πόλη: Οδικό σύστημα Κυκλοφοριακή αγωγή Μέσα μεταφοράς Ατμοσφαιρική ρύπανση «Καθαρά» μέσα μεταφοράς (ποδήλατο, τραμ, κτλ)</p>	<p>Οργάνωση συζήτησης με θέμα «Αυτοκίνητο ή ποδήλατο στην πόλη».</p> <p>Οργάνωση συζήτησης ανάμεσα σε δύο ομάδες εργασίας, οι οποίες συλλέγουν πληροφορίες για περιπτώσεις πόλεων όπου ο πληθυσμός χρησιμοποιεί περισσότερο το ποδήλατο. Βρίσκουν επιχειρήματα, φτιάχνουν στατιστικούς πίνακες ή γραπτά κείμενα, κρατούν σημειώσεις, ορίζουν ομιλητές και οργανώνουν τη συζήτηση στην αγγλική γλώσσα.</p> <p>Στα πλαίσια της διαθεματικής δραστηριότητας οι μαθητές ασκούνται ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - στην ορθογραφία και στο λεξιλόγιο - στις συντακτικές δομές, συμφωνία κατά γένος, αριθμό και πρόσωπο - στη συγγραφή, επεξεργασία, επιμέλεια και δόρθωση κειμένων με τη χρήση βοηθημάτων - στον τονισμό, επιτονισμό και στην προσωδία μέσα από ασκήσεις ανάγνωσης, δραματοποίησης ή άλλες θεατρικές ασκήσεις - στο σχεδιασμό και υλοποίηση κθοδηγούμενων ή ελεύθερων ομαδικών εργασιών - στους κανόνες του διαλόγου. (Σύνδεση με πολλά μαθήματα, όπως Κυκλοφοριακή Αγωγή, Ελληνικά, Επιστήμη και Γεωγραφία).

2. Πολυγλωσσία

Δεξιότητες παράλληλης χρήσης της μητρικής και της ξένης γλώσσας

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται: -Να διαβάζουν ή να ακούν οδηγίες στα ελληνικά και να εκφράζουν μια λεκτική ενέργεια στα αγγλικά. -Να βρίσκουν μια αντίστοιχη λέξη ή φράση από τα αγγλικά στα ελληνικά. -Να ακούν ή να διαβάζουν ένα κείμενο στα αγγλικά και να το συζητήσουν ή να γράψουν γι' αυτό στα αγγλικά. -Να παίρνουν κάποια πληροφορία σχετικά με το τυπικό της αγγλικής γλώσσας ή με τη χρήση της και να τη χρησιμοποιούν για την παραγωγή λέξεων, φράσεων ή σύντομων κειμένων</p>	<p>Εκπαίδευση Ψυχαγωγία Μουσική Επικαιρότητα Παραμύθια και παροιμίες</p>	<p>-Μεταφράζουν τις οδηγίες ενός video game ή ενός computer game ή λογισμικού για παιδιά μικρότερων τάξεων -Αναζητούν σε απλά επιστημονικά κείμενα (π.χ οπτικοποιημένο διάγραμμα επιστημονικών κλάδων) λέξεις ελληνικής προέλευσης και τις μεταφράζουν για να χρησιμοποιηθούν κατά τη διδασκαλία των άλλων μαθημάτων. -Χρησιμοποιούν το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο για να επικοινωνήσουν με φυσικούς ομιλητές της γλώσσας με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών για ένα θέμα ή για να παίξουν ένα παιχνίδι με συνομηλίκους τους από άλλες χώρες.</p>

στα αγγλικά. -Να εξηγούν στα ελληνικά μια ιδέα, ένα νόημα, έναν συλλογισμό που άκουσαν ή διάβασαν στα αγγλικά	Παιδιά του κόσμου	-Αποδίδουν στα ελληνικά απλούς μύθους ή λαϊκά παραμύθια, παροιμίες -Λύνουν απλά σταυρόλεξα στα Αγγλικά με βάση ορισμούς που δίνονται στα ελληνικά -Συγκεντρώνουν υλικό από αγγλόφωνες πηγές για θέματα όπως το aids ή η παιδική εργασία και το χρησιμοποιούν σε διαθεματικές εργασίες (Σύνδεση με όλα τα μαθήματα).
--	-------------------	---

3) Πολυπολιτισμικότητα
Δεξιότητες ανάπτυξης πολυπολιτισμικής συνείδησης

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
Οι μαθητές επιδιώκεται: Να αναγνωρίζουν την πρόθεση του συνομιλητή ή του συγγραφέα σε όλα τα είδη του γραπτού ή προφορικού λόγου. Να αναγνωρίζουν τις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες μέσα από τη γνώση του γλωσσικού κώδικα. Να απαντούν γραπτά ή προφορικά σε κάθε τι που επιβάλλει η ανάγκη συνεννόησης με παραγλωσσικά ή εξωγλωσσικά στοιχεία. Να κατανοούν κοινωνικές συμπεριφορές, διαφορετικές των δικών τους ως ισότιμες και ισάξιες. Να γνωρίσουν το πολιτιστικό περιβάλλον άλλων λαών, να το κατανοούν και να το σέβονται ως κάτι που εμπλουτίζει τον ψυχικό και πνευματικό τους κόσμο.	Λαϊκός πολιτισμός, γνωμικά, παροιμίες, κουκλοθέατρο ή θέατρο σκιών Καθημερινή ζωή, τρόποι χαιρετισμού, συνήθειες φαγητού, ώρες Ενδυμασία, είδη ρούχων Διασκέδαση, τραγούδια, χοροί Ταινίες, κινούμενα σχέδια, περιοδικά, μελέτη ηρώων και αξιών Νομίσματα, μονάδες μέτρησης Ιστορία- εθνικοί ήρωες, ιστορικά γεγονότα, εθνικές γιορτές Τέχνη- είδη τέχνης Διακοπές, χάρτες, πληροφορίες, ξενοδοχεία	Οργάνωση εβδομάδων αφιερωμένων σε διάφορες χώρες στις οποίες ομιλούνται τα αγγλικά και παρουσίαση των ιδιαιτεροτήτων και των πολιτιστικών χαρακτηριστικών των εθνοτήτων αυτών (Σύνδεση με την Ιστορία, τη Γεωγραφία την Αισθητική Αγωγή και τη Μουσική). Παρουσίαση εκθεμάτων ενός μουσείου με φωτογραφίες ή αφίσες π.χ. του Βρετανικού μουσείου, φανταστική ξενάγηση, μελέτη και συζήτηση για τους πολιτισμούς που παρουσιάζονται και για τους λαούς που είναι φορείς αυτών των πολιτισμών (Σύνδεση με την Ιστορία, τη Γεωγραφία και την Αισθητική Αγωγή).

ΚΥΚΛΟΣ Β΄: ΓΥΜΝΑΣΙΟ

1) Εγγραμματισμός

1α. Προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες λόγου

Η διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας στο Γυμνάσιο, στοχεύει ειδικότερα στην ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να κατανοούν και να παράγουν προφορικό και γραπτό λόγο, όπως περιγράφεται παρακάτω.

1α.1. Κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες ²
Οι μαθητές επιδιώκεται: Να κατανοούν τις δηλούμενες και υποδηλούμενες πληροφορίες που μεταδίδονται άμεσα χωρίς περιφράσεις. Να κατανοούν από τα συμπραζόμενα τις πληροφορίες που μεταδίδονται έμμεσα. Να κατανοούν τον επικοινωνιακό στόχο φράσεων και σύντομων προφορικών	Αγορά Καταναλωτικά αγαθά Μόδα Τέχνη Εκδρομές Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	Έρευνα και μελέτη διαφημίσεων προϊόντων ή παιγνιδιών- συμβολισμοί, προτάσεις κοινωνικής συμπεριφοράς και μοντέλα ζωής μέσω της διαφήμισης- εικόνας και λόγου (Ελληνικά, Αγωγή Καταναλωτή, Εικαστικά). Παρακολούθηση αυθεντικών διαλόγων ή ραδιοφωνικών μουσικών εκπομπών ή ειδήσεων στην αγγλική γλώσσα με στόχο

² Οι δραστηριότητες με πλάγια γράμματα προτείνονται ως διαθεματικές.

<p>φράσεων και σύντομων προφορικών κειμένων.</p> <p>Να εντοπίζουν τις ουσιαστικότερες πληροφορίες από ένα προφορικό κείμενο, να κατανοούν το λεξιλόγιο από διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα.</p> <p>Να διακρίνουν τις απόψεις από τα γεγονότα, τις γενικές από τις ειδικές πληροφορίες.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα λεκτικά σήματα που υποδηλώνουν την αρχή, τη συνέχιση και το τέλος του λόγου.</p> <p>Να ερμηνεύουν, να κάνουν υποθέσεις με βάση τις πληροφορίες ενός προφορικού ή γραπτού κειμένου.</p> <p>Να αντλούν πληροφορίες με βάση τα γλωσσικά, παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία ενός προφορικού ή γραπτού κειμένου.</p>	<p>Λαϊκός πολιτισμός</p> <p>Ταξίδια</p> <p>Αξιοθέατα</p> <p>Ιστορικά γεγονότα</p>	<p>ειδήσεων στην αγγλική γλώσσα με στόχο την άντληση πληροφοριών για χώρες, διακοπές, νέα κυκλοφορίες δίσκων ή για γεγονότα που συμβαίνουν σε άλλα μέρη του κόσμου και συμπλήρωση ασκήσεων κατανόησης (Γεωγραφία, Μουσική, Πολιτική Αγωγή κ.λπ.).</p>
<p>Να κατανοούν και να εντοπίζουν πληροφορίες από γραπτά κείμενα και να εντοπίζουν τα ουσιαστικότερα σημεία.</p> <p>Να διαβάζουν και να καταλαβαίνουν το γενικό νόημα από τα συμφραζόμενα σε κείμενα από ποικίλα γνωστικά αντικείμενα.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα λεκτικά σήματα που υποδηλώνουν την αρχή, τη συνέχιση και το τέλος του γραπτού λόγου.</p> <p>Να διακρίνουν τις απόψεις από τα γεγονότα, τις γενικές από τις ειδικές πληροφορίες.</p> <p>Να διακρίνουν τις σημασιολογικές διαφορές που προκύπτουν από τη διαφορετική διάταξη ή τη μορφή του κειμένου, από διαφορετικό τονισμό ή επιτονισμό.</p> <p>Να αντλούν πληροφορίες από ένα γραπτό κείμενο και να τις μεταδίδουν σε μορφή διαγράμματος, σχεδίου, πίνακα, γραφήματος ή τίτλων.</p>	<p>Ψυχαγωγία</p> <p>Διαδίκτυο</p> <p>Τεχνολογία</p> <p>Εκπαίδευση</p> <p>Τέχνες</p> <p>Λογοτεχνία</p>	<p>Παρακολούθηση αποσπασμάτων ταινιών ή τραγουδιών και μεταφορά των μηνυμάτων τους σε παράσταση παντομίμας. Συμπλήρωση ασκήσεων κατανόησης, με απλή χρήση συμβόλων ή εικονική αποτύπωση των μηνυμάτων (Αισθητική και Μουσική Αγωγή).</p> <p>Παρακολούθηση αφήγησης ενός γεγονότος, όπως για παράδειγμα ενός σεισμού στην Ινδία, και συμπλήρωση χαρτών ή πινάκων με πληροφορίες στατιστικής φύσης και ποιότητας, όπως αριθμός θυμάτων ή μέρη που υπέστησαν μεγαλύτερες ζημιές (Μαθηματικά, Γεωγραφία).</p>

1α.2. Παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται:</p> <p>Να ανταποκρίνονται σε πληροφορίες ενός προφορικού ή γραπτού κειμένου ερμηνεύοντας και κάνοντας υποθέσεις.</p> <p>Να συνδυάζουν γλωσσικά, παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία για να κατανοήσουν τον συνομιλητή και να επικοινωνήσουν προφορικά με αυτόν.</p> <p>Να πετυχαίνουν τον επικοινωνιακό τους στόχο επιλέγοντας και χρησιμοποιώντας σωστό και κατάλληλο λόγο για την κάθε περίπτωση.</p> <p>Να παρουσιάζουν τα προϊόντα των συνθετικών εργασιών και να</p>	<p>Δικαιώματα και υποχρεώσεις του πολίτη</p> <p>Κοινωνικά έργα</p> <p>Τρόπος ζωής</p>	<p>Δραματοποίηση και μίμηση ρόλων στο πλαίσιο της γνωριμίας των κοινωνικών υπηρεσιών του δήμου ή του κράτους. Συνεντεύξεις με ανθρώπους διαφόρων υπηρεσιών και πρεσβειών (Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή). Εφαρμογή της ευρωπαϊκής διάστασης των δικαιωμάτων του πολίτη, παραγωγή επικοινωνιακού λόγου με σκοπό την έκφραση παραπόνων και για την πρόταση λύσεων καθώς και για τη χρήση επίσημου και ανεπίσημου λόγου (Ελληνικά).</p>

υποστηρίζουν ιδέες, θέσεις και απόψεις με τρόπο κατανοητό, συγκροτημένο και εύληπτο.		
<p>Να αντλούν πληροφορίες από ένα γραπτό κείμενο και να τις μεταδίδουν σε μορφή διαγράμματος, σχεδίου, πίνακα, γραφήματος ή συνεχούς λόγου.</p> <p>Να μεταδίδουν πληροφορίες με τρόπο άμεσο ή έμμεσο.</p> <p>Να παράγουν γραπτό λόγο έχοντας προηγουμένως σχεδιάσει και οργανώσει τις πληροφορίες που σκοπεύουν να μεταδώσουν με μια λογική και συνειρμική σειρά και να χειρίζονται λεξιλόγιο από πολλά γνωστικά πεδία.</p> <p>Να χρησιμοποιούν σωστά συνδέσμους και συνεκτικά στοιχεία της γλώσσας όταν παράγουν προτάσεις και κείμενα, ώστε ο λόγος τους να είναι συνειρμικός.</p>	<p>Ψυχαγωγία</p> <p>Συνήθειες, έθιμα Μόδα</p> <p>Προβλήματα των νέων</p> <p>Ψυχολογία</p> <p>Ανθρώπινες σχέσεις</p> <p>Επικαιρότητα</p>	<p>Συζητήσεις/ debates για το θέμα του ελεύθερου χρόνου ή της διασκέδασης στην Ελλάδα και σε αγγλόφωνες χώρες. Συγκρίσεις, ομοιότητες διαφορές. (Σύνδεση με την Κοινωνική και Πολιτική Οργάνωση).</p> <p>Δημιουργία εφημερίδας ή περιοδικού ποικίλης ύλης και διάθεσή τους στο σχολείο ή στη γειτονιά (σύνδεση με την ελληνική γλώσσα και όλα τα υπόλοιπα μαθήματα, από τα οποία θα προκύψει ή ύλη της εφημερίδας ή του περιοδικού), ευαισθητοποίηση και ενεργός συμμετοχή στην κοινωνική ζωή του σχολείου και του ευρύτερου κοινωνικού χώρου.</p>

1α.3. Κατανόηση και χρήση γλωσσικονοητικών εννοιών

Οι μαθητές των Α', Β' και Γ' τάξεων του Γυμνασίου θα πρέπει να καταλαβαίνουν και να παράγουν προφορικό λόγο, σύμφωνα με τις παρακάτω έννοιες και με ορισμένες τουλάχιστον από τις υποδιαίρεσεις τους που τις ακολουθούν. Σε κάθε υποδιαίρεση γνωστικής έννοιας παρατίθενται γλωσσικές εκφορές ως δείγματα γραμματικών και λεξιλογικών στοιχείων. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν παραδείγματα για τον βαθμό γλωσσικής δυσκολίας στην οποία θα πρέπει να εκτεθούν οι μαθητές, ανάλογα με το εκάστοτε στάδιο διδασκαλίας και μάθησης.

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>1. Υπαρκτική έννοια</p> <p>Υπαρξη ή απουσία ατόμων, αντικειμένων, γεγονότων, καταστάσεων [there is no..., to become, to exist, to go (be) away]</p>	<p>Λογοτεχνία</p> <p>Ιστορία</p>	<p>Παιγνίδια παρατήρησης με την εξαφάνιση αντικειμένων από ένα πλήθος ομοειδών πραγμάτων ή παρατήρηση εικόνων που διαφέρουν ως προς την απουσία ή την προσθήκη προσώπων ή πραγμάτων (Σύνδεση με την Ιστορία, την Αισθητική Αγωγή και τη Λογοτεχνία).</p>
<p>2. Έννοια χώρου</p> <p>Θέση ατόμων, αντικειμένων, κτιρίων και η σχέση τους στον χώρο [nowhere, everywhere, somewhere, (not) anywhere; to have been to ..., against, among, at the end of, at the side of, before]</p> <p>Απόσταση σημείου από σημείο [away (as in: It's two miles away.)]</p> <p>Κίνηση [to come along, to arrive at/in, to lie down, to pass (as in: On your way, you'll pass the museum.)]</p> <p>Κατεύθυνση της κίνησης [straight on, across, along, past, through, towards, away from, off (as in: It's just off the highway.); east, west, south, north (as in: She went south.)]</p> <p>Σειρά αντικειμένων / ατόμων στον χώρο [before, after (as in: B comes after A.);</p>	<p>Άμεσο περιβάλλον</p>	<p>Περιγραφή και παρουσίαση της γειτονιάς, του σχολείου ή του σπιτιού του κάθε μαθητή και σύγκριση των στοιχείων. Εικονική αναπαράσταση των δεδομένων σε χάρτες ή απεικονίσεις. (Σύνδεση με την Γεωγραφία, την Αισθητική Αγωγή και τα Μαθηματικά, εφόσον υπάρξουν αντικειμενικές μετρήσεις).</p> <p>Παρουσίαση και περιγραφή ενός μυθικού τοπίου, όπως για παράδειγμα του λαβύρινθου ή του Άδη ή του κάστρου Λάνσελοτ και εικονική αναπαράσταση αυτού (Σύνδεση με την Ιστορία, τη Γεωγραφία και την Αισθητική Αγωγή).</p>

<p><i>among]</i></p> <p>Μέγεθος <i>[low, high, deep, narrow, thin, thick, wide]</i></p> <p>Μήκος <i>[centimetre, foot, inch, mile, yard]</i></p> <p>Βάρος <i>[grams, lbs, oz; to weigh; weight]</i></p> <p>Όγκος <i>[gallon, pint]</i></p> <p>Χώρος <i>[room (as in: There is plenty of room here.)]</i></p> <p>Θερμοκρασία <i>[temperature, degree, zero; cool; to boil, to burn, to freeze, to heat, to get hot/cold/warm]</i></p>		
<p>3. Έννοια χρόνου</p> <p>Χρονική στιγμή <i>[at the moment, while; just (as in: We've just arrived.)]</i></p> <p>Υποδιαίρεση χρόνου <i>[moment, second, minute, century, fortnight, season]</i></p> <p>Χρονική ένδειξη <i>[soon, ago (as in: Three years ago ...), by (as in: By 2:15 ...), the day/year before, the day after ... , the first of June (spoken), 1 June 1998 (written)]</i></p> <p>Χρονική διάρκεια <i>[for (as in: ... for five years), since (as in: ... since 1985), until, not till; to take (as in: It takes only ten minutes ...), to last (short/long time); quick (as in: quick meal)]</i></p> <p>Σχέσεις προτεραιότητας και ακολουθίας <i>[Present perfect, Past perfect; before, already, yet, afterwards, later than]</i></p> <p>Σχέσεις αλληλουχίας <i>[first, then, at the same time, when, while, as soon as, next, finally, after(wards)]</i></p> <p>Αναφορά στο μέλλον <i>[Present progressive (+verbs of motion); Simple present (as in: They leave tonight.), soon, in (as in: ... in four weeks)]</i></p> <p>Αναφορά στο παρόν <i>[Present simple, Present perfect; still (as in: I'm still working.)]</i></p> <p>Αναφορά στο παρελθόν <i>[Past simple, Past continuous; recently, lately]</i></p>	<p>Ιστορία</p>	<p>Αφήγηση ενός γεγονότος ιστορικού, π.χ. του βομβαρδισμού του Λονδίνου από τους Γερμανούς στο β΄ παγκόσμιο πόλεμο ή παρουσίαση ενός ιστορικού προσώπου, όπως του Γκάντι, με συνεχείς αναφορές στο παρελθόν και συνεχείς εκφορές που φανερώνουν τη συνέχεια ή την αλληλουχία γεγονότων (Σύνδεση με παγκόσμια Ιστορία και τη διδασκαλία της Ελληνικής σε σχέση με τον αφηγητικό λόγο).</p>

<p>Καθυστέρηση ή μη [later (as in: My sister will be here later.), delay (as in: There's been a delay of two hours.)]</p> <p>Ταχύτητα [miles/kilometers per hour]</p> <p>Συχνότητα [daily, weekly, monthly; times per day/week/year; several times, rarely, seldom, hardly (ever), often, frequently]</p> <p>Αρχή [since + NP; from (as in: We were working from morning till night.)]</p> <p>Συνέχεια [Present progressive, Past continuous, Present perfect, (Present perfect continuous); to go on]</p> <p>Κατάπαυση [to end, to finish; till, until]</p>		
<p>4. Ποσοτική έννοια</p> <p>Αρίθμηση αντικειμένων και ατόμων [ordinal numbers: another (as in: May we have another ...?); about (as in: I've saved about \$350.00.)]</p> <p>Αρίθμηση ποσοτήτων [(a) few, (a) little, much, no; (the other) half, both, each, several]</p> <p>Βαθμός διαφοροποίησης ποσοτήτων [comparative and superlative degrees of adjectives and adverbs]</p>	<p>Αγορά</p> <p>Βιομηχανική παραγωγή</p>	<p>Αναπαράσταση μιας αγοράς και παιγνίδι ρόλων. Απαρίθμηση αντικειμένων, ατόμων και διάλογοι για την ίδια την αγορά ενός προϊόντος αλλά και για σχόλια πάνω στις τιμές ή στα είδη των εμπορευμάτων (Σύνδεση με την Αγωγή του Καταναλωτή και την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή αλλά και με την Ελληνική Γλώσσα για το είδος του λόγου που χρησιμοποιούμε σε διαφορετικές καταστάσεις επικοινωνίας).</p>
<p>5. Ποιοτική έννοια</p> <p>Χρώμα [light, dark, fair, bright, dull]</p> <p>Ηλικία [child, adult, teenager, old, elderly, youth, generation]</p> <p>Όραση [NP + can (not) be seen; to watch, to see; dark, light, (in)visible]</p> <p>Ακοή [NP + can (not) be heard; sound, soft, silence, quiet]</p> <p>Γεύση [to taste (bad, nice, bitter, salty, sour, sweet); taste (tasty)]</p> <p>Υφή [rough, smooth, weak]</p> <p>Όσφρηση [to smell (of); smell, odour, perfume, bad,</p>	<p>Μνημεία, αξιοθέατα</p>	<p>Περιγραφή των αντικειμένων που βρίσκονται σε ένα μουσείο, όπως για παράδειγμα στο Μετροπόλιταν της Νέας Υόρκης ή στο Μουσείο του Γιόρκ με έμφαση στα υλικά, στις μυρωδιές – που είναι χαρακτηριστικές στο μουσείο του Γιόρκ – και στα σχόλια για τις ικανότητες των ατόμων που ζούσαν τότε και για την χρησιμότητα των αντικειμένων. (Σύνδεση με την Ιστορία και τη Γεωγραφία).</p>

<p><i>nice, (un)pleasant</i> [hard, soft, strong]</p> <p>Φυσική κατάσταση [alive, dead, better; in (out of) order; to look (as in: You look well), to break, to cut, to (be) hurt, to fasten, to tie, to repair, to put right, to live, to die]</p> <p>Καθαριότητα [to wash, (to) clean, (to) dirty]</p> <p>Αποδοχή ή μη [I cannot accept... , We're against ...].</p> <p>Ύλη [gold, metal, cotton, leather, nylon, paper, plastic, silver, silk, wood(en), wool(en), made of ...]</p> <p>Επιτυχία [to fail, to succeed, to try; failure, success; (un)successful]</p> <p>Ορθότητα ή μη [NP + should (not)/ought (not) to + VP + inf.]</p> <p>Χρησιμότητα [(not) useful, useless]</p> <p>Ικανότητα [NP + will (not)/be able to]</p>		
<p>6. Έννοιες συσχετισμού δράσης / γεγονότων</p> <p>Δράση [Agent in by-adjunct (passive) (e.g. It was definitely done by Bill.), agent in emphatic (e.g. It was Bill who did it.)]</p> <p>Διάμεσα ρήματα [to have (as in: I'd like to have my hair cut tomorrow.)]</p> <p>Τροπικός προσδιορισμός [in this way, like this; by + V-ing; as (as in: It's used as a bed.)]</p> <p>Κτήση [possessive pronouns; of-adjuncts, with(out)-adjuncts (e.g. You can't travel without a passport); to belong to ..., to own, owner, own (as in: My older sister has got her own flat.)]</p> <p>Σύζευξη και διάζευξη [as well as, not ... either]</p> <p>Αιτία [why?, because + sub-clause, as + sub-clause, since + sub-clause, the reason is ...]</p> <p>Αποτέλεσμα [so ... that (as in: We had so much food</p>	<p>Αρχαιολογικοί χώροι</p>	<p>Οργάνωση μιας υποθετικής ή πραγματικής ξενάγησης σε έναν αρχαιολογικό χώρο με τη χρήση αφηγηματικού λόγου, οδηγιών για το τι μπορεί ή δεν μπορεί κανείς να κάνει μέσα στον αρχαιολογικό χώρο (Σύνδεση με την Ιστορία, την τοπική Γεωγραφία, τους τρόπους εκφοράς λόγου σε παρόμοιες καταστάσεις και με την Τέχνη).</p>

<p>that we could not move); the result is ..., then]</p> <p>Σκοπός [in order to ..., the purpose is...]</p> <p>Υπόθεση [if + sub-clause]</p>		
<p>7. Έννοια δείξης</p> <p>Οριστική δήλωση αντικειμένων ή προσώπων [possessive pronouns as subject (e.g. Mine is on the table.), possessive pronouns as complement (e.g. The best one is his...), independent relative pronouns (e.g. What you say is true.), interrogative pronoun (whom), reflexive/emphatic pronouns (myself, yourself), reciprocal pronoun (each other), propword (one, ones), substitutive verb (do) (as in: They asked me to help them, and I did.)]</p> <p>Αόριστη δήλωση αντικειμένων ή προσώπων [indefinite pronouns: some, somebody, nobody, everybody, everyone, someone, noone, (not) anybody/anyone, each, both, something, (not)anything, nothing, everything, all (as in: They all went home.) adverbs: somewhere, nowhere, everywhere, (not) anywhere, sometimes, always, never; semi-deictics: person (as in: There are five persons present.), people (as in: what do people think about it?), thing (as in: What do you call that thing?)]</p>	<p>Επιστημονική φαντασία</p>	<p>Παρουσίαση μιας φανταστικής διαστημικής πόλης και περιγραφή κτηρίων, αντικειμένων και προσώπων. Συλλογή πληροφοριών από σχετικά περιοδικά και κείμενα φανταστικής λογοτεχνίας καθώς και για επιστημονικά δεδομένα, όπως η κατάσταση του φυσικού χώρου στο διάστημα. Απεικόνιση στο χαρτί και συγκριτικές παρατηρήσεις μεταξύ των τελικών προϊόντων των μαθητών, καταγραφή και σχολιασμός των συμπερασμάτων (Σύνδεση με τη Γεωγραφία, τη Γλώσσα, τη Λογοτεχνία και την Αισθητική Αγωγή).</p>
<p>8. Λογικές έννοιες</p> <p>Σκέψη [to be sure/certain, to hope, to remember, to think, to wonder, no doubt]</p> <p>Έκφραση [to apologize, to forbid, to recommend, to request; statement]</p>	<p>Ιστορικές προσωπικότητες</p>	<p>Συλλογή πληροφοριών από το διαδίκτυο για μία πολιτική ή ιστορική προσωπικότητα όπως για παράδειγμα του Τσόρτσιλ, καταγραφή των στοιχείων και σημειώσεων και σχολίων και παρουσίαση της προσωπικότητας με σχόλια για τη στάση της σε κρίσιμες στιγμές της ιστορίας, όπως στο β΄ παγκόσμιο πόλεμο ή τη στάση του στους Βαλκανικούς πολέμους με τη χρήση σλάνιτς ή επιδιασκόπιου. (Σύνδεση με το μάθημα της Ιστορίας, της Πολιτικής Αγωγής και της Τεχνολογίας).</p>

1α.4. Λεκτικές Πράξεις

Οι μαθητές του Γυμνασίου θα πρέπει να διδαχθούν τις παραπάνω έννοιες, βάσει των οποίων θα μπορούν καταλαβαίνουν γραπτά και προφορικά κείμενα, όπως καθημερινούς διαλόγους, ειδήσεις, το δελτίο καιρού, διαφημίσεις, ανακοινώσεις, αγγελίες, οδηγίες χρήσης, εντολές, τραγούδια, διαφημιστικά φυλλάδια, σημειώματα, προσωπικές επιστολές, στήλες εφημερίδων (ειδικές στήλες ψυχαγωγίας, κόμικς, μικρές αγγελίες), ετικέτες προϊόντων, αφίσες, καταλόγους, ποιήματα, σύντομα διηγήματα, ιστορίες, απλά ή απλοποιημένα σχολικά κείμενα μαθημάτων ιστορίας, γεωγραφίας, φυσικής, κοινωνιολογίας, ψυχολογίας κ.λπ.

Θα πρέπει, επίσης, να παράγουν εύκολα γραπτά και προφορικά κείμενα. Για παράδειγμα, θα πρέπει να μπορούν να ετοιμάσουν έναν κατάλογο ή ένα πρόγραμμα, να προσθέσουν τίτλους και υπότιτλους, να δώσουν οδηγίες χρήσης, λειτουργίας και κατασκευής, να κρατήσουν σημειώσεις, να κάνουν διάλογο, να προβούν σε ανακοινώσεις, να πουν μια ιστορία, να εξιστορήσουν ένα γεγονός κ.λπ.

Κατά την παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου οι μαθητές θα πρέπει να διδαχθούν, ώστε να μπορούν να εκφράζονται με λεκτικές πράξεις, όπως αυτές που αναφέρονται παρακάτω, και από τις οποίες έχει δυνατότητα επιλογής ο δημιουργός του διδακτικού-μαθησιακού υλικού για την κάθε τάξη. Μετά από κάθε λεκτική πράξη

παρατίθενται γλωσσικές εκφορές που αποτελούν παραδείγματα από τον βαθμό της γλωσσικής δυσκολίας στην οποία θα πρέπει να εκτεθούν οι μαθητές, ανάλογα με το εκάστοτε στάδιο διδασκαλίας και μάθησης.

Στόχοι (Λεκτικές πράξεις και ενδεικτικές γλωσσικές εκφορές)	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Ο μαθητής επιδιώκεται:</p> <p>Να προσδιορίζει άτομα, αντικείμενα και να τα περιγράφει. [This/that one, these/those ones ... This table is made of marble. Her heart is made of stone.]</p> <p>Να διορθώνει (θετικές και αρνητικές φράσεις). [(No,) Jill hasn't left, she's still here. He hadn't seen him. We won't be leaving soon. He hasn't even been introduced yet.]</p> <p>Να κάνει ερωτήσεις προκειμένου να βεβαιωθεί για κάτι και να απαντά ανάλογα. [Haven't you seen her yet? Of course I have. They've been working hard, haven't they? Well, so and so. We are lost, aren't we? I don't really think so. He hasn't been working at home, right? I think he has.]</p>	<p>Επαγγελματικοί χώροι</p>	<p>Αυτοπαρουσίαση στο πλαίσιο του επαγγελματικού προσανατολισμού όπου οι μαθητές αναλαμβάνουν να παρουσιάσουν ως υποθετικοί επαγγελματίες και να παρουσιάσουν το χώρο, τις συνθήκες εργασίας τους και να συστήσουν συνεργάτες, όπως για παράδειγμα ένας γιατρός να παρουσιάσει το ιατρείο του ή ένας ζωγράφος το εργαστήριό του ή ένας αρχιτέκτονας το γραφείο του (Σύνδεση με τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό)</p>
<p>Να ζητά και να δίνει απλές πληροφορίες. [When are you actually leaving? Tonight. How far have you got? Not very far. When was it delivered? The day before yesterday. Why did you say that Clara wasn't coming? Because I thought she was busy.]</p> <p>Να κάνει προσδιοριστικές ερωτήσεις και να απαντά ανάλογα. [What kind of soap have you been using? An anti-allergic soap. Which briefcase will you be taking with you? The black one. Who was invited to dinner? My father was. Whose article was published there last year? My mother's.]</p> <p>Να αρνείται κάτι. [I just can't (won't) do it. She's never seen a volcano. We haven't had snow in five years.]</p> <p>Να ρωτάει και να δηλώνει ικανότητα ή δυνατότητα. [I can understand Spanish, but I can't speak it well. He's unable to read yet.]</p> <p>Να προειδοποιεί κάποιον για κάτι. [Be careful! Don't cut yourself! Mind your head! If you don't study, you'll fail. When you're arrogant nobody likes you.]</p> <p>Να ζητά από κάποιον να προβεί ή να μην προβεί σε μια ενέργεια. [We'd like something to drink. Could I have your green jacket? Please come over here. Could you please close the door? Would you mind opening the window?]</p> <p>Να προτείνει κάτι σε κάποιον και να αποδέχεται ή να αρνείται μια πρόταση. [Shall we dance? OK. (Maybe) we could work together on that project. That's a good idea! What about walking home? I'm too tired. We might go by train. I suppose so,</p>	<p>Οικογένεια</p> <p>Επαγγελματικός προσανατολισμός</p> <p>Σχολική ζωή</p>	<p>Στο πλαίσιο της κοινωνικής αγωγής να παίξουν παιχνίδια ρόλων, όπου οι ρόλοι θα παρουσιάζουν τα μέλη μιας οικογένειας τα οποία θα αντιμετωπίζουν ένα πρόβλημα και θα παίρνουν θέση πάνω σε αυτό, με βάση το ρόλο τους (Σύνδεση με την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή).</p>

<p><i>why not? Why not (don't we) fly there? Let's not, it's very expensive.]</i></p> <p>Να δίνει την άδεια ή να απαγορεύει και να ζητά την άδεια να κάνει κάτι.</p> <p><i>[Smoking is not allowed here. Photos are not permitted in the museum. You may not use this room. People are not supposed to ... . Do you mind if ... . Is it alright if ... . May I ...]</i></p> <p>Να εκφράζει επιθυμίες.</p> <p><i>[I want to buy a computer with the money I'm saving. She'd like to have her own room. May I move downstairs? Would you like to stay longer? What could we do tonight? What about that film Joe mentioned?]</i></p>		
<p>Να εκφράζει προτιμήσεις και να ρωτά σχετικά.</p> <p><i>[We'd rather stay in a less expensive hotel. I prefer/like small cities. I'd prefer some fresh orange juice. Which do you prefer? Where would you rather be/go? Tea or milk?]</i></p> <p>Να εκφράζει ικανοποίηση ή μη και να ρωτά σχετικά.</p> <p><i>[That's just what I wanted. These are not what I had in mind. That's not good enough. You can do better. Are you satisfied with your grades? How do you find this hotel?]</i></p> <p>Να δηλώνει τι του αρέσει και γενικότερα να εκφράζει ευχαρίστηση ή δυσαρέσκεια για κάτι και να ρωτά σχετικά.</p> <p><i>[I love/hate/enjoy walking. How do you like my hair? That's lovely/wonderful/great. Are you glad it happened? Well, I'm very pleased. I'm miserable with this weather. I understand. Aren't you excited about it? I could be, but I'm not. Don't you enjoy sailing?]</i></p> <p>Να εκφράζει ενδιαφέρον ή έλλειψη ενδιαφέροντος, να δηλώνει τι τον ενδιαφέρει και να ρωτά για τα ενδιαφέροντα των άλλων.</p> <p><i>[How interesting/boring! I'm really interested in Astronomy. I'm bored (to tears). She's interested in visiting Vienna. He doesn't care if they travel abroad. Aren't you interested in her work?]</i></p> <p>Να εκφράζει ευγνωμοσύνη και να αντιδρά στην ευγνωμοσύνη που εκφράζει κάποιος.</p> <p><i>[Thanks so much. Not at all. It was so kind of you to bring me home. It was a pleasure. I really appreciate it. Don't mention it.]</i></p> <p>Να εκφράζει απογοήτευση.</p> <p><i>[What a shame/pity! I'm really sorry to hear you're not feeling well. If you don't come, I'll be disappointed.]</i></p> <p>Να ζητά συγγνώμη και να αποδέχεται τη συγγνώμη του άλλου.</p> <p><i>[I'm so sorry! It's OK. I really apologize. Be more careful next time. Please, forgive me. Oh, forget it. I didn't mean it; please, excuse me. It doesn't really matter.]</i></p> <p>Να αναμεταδίδει πληροφορίες.</p> <p><i>[She says the shop is closed. He said that it's</i></p>	<p>Διεθνής κουζίνα</p> <p>Ελεύθερος χρόνος</p> <p>Χόμπι</p> <p>Κοινωνικές σχέσεις</p>	<p>Οργάνωση έκθεσης φαγητών από διάφορες αγγλόφωνες χώρες. Συλλογή πληροφοριών, επισκέψεις σε πρεσβείες, συγκέντρωση συνταγών και εθίμων, παρασκευή φαγητών με τη βοήθεια των γονέων και δημιουργία και διανομή προσκλήσεων για τη συμμετοχή στην εκδήλωση της ομάδας ή της τάξης τους και άλλων ατόμων, μαθητών ή μη. (Σύνδεση με πολλά μαθήματα και άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία).</p>

<p><i>going to cost a lot. The weather forecast is that it will be cloudy over the weekend.]</i> Να συστήνει κάποιον και να ανταποκρίνεται σε συστάσεις. <i>[Dr. Short, may I introduce my father? I'd like you to meet Ms Thelma Hudson. It's nice to meet/know you. How do you do? Pleased to meet you.]</i> Να αναφέρει εάν γνωρίζει ή δε γνωρίζει κάτι ή κάποιον και να ρωτά σχετικά. <i>[I know she did it, but I don't know why. He's gone. I know because his mother told me. Do you know why Mary hasn't arrived yet? Have you heard that Jim got first prize?]</i> Να εκφράζει έκπληξη ή την απουσία της και να ρωτά σχετικά. <i>[What a surprise! How surprising! Fancy that! I'm not at all surprised to hear that. It doesn't surprise me that he didn't turn in his work. Aren't you surprised that we're here?]</i> Να εκφράζει ελπίδα. <i>[I (do) hope so/not. She hopes to become a doctor. We hope that he's fine.]</i> Να συγχαίρει, να εύχεται, να κάνει μια πρόταση. <i>[Congratulations! Many happy returns. Cheers]</i> Να εκφράζει φόβο ή ανησυχία, να καθησυχάζει κάποιον από φόβους ή ανησυχίες και να ρωτά αν κάποιος φοβάται ή ανησυχεί. <i>[I'm afraid of them. We're frightened/scared. She's really worried about him. Don't be afraid. Don't worry. It's quite alright. Are you afraid of the dark? Are you worried about us? Is something worrying you? Is there something on your mind?]</i></p>	<p>Φιλικές σχέσεις</p> <p>Γιορτές, επέτειοι</p>	
<p>Να δηλώνει σκοπό, ν' ανακοινώνει τα σχέδιά του και να ρωτά για τους σκοπούς και τα σχέδια των άλλων. <i>[I'm going to study hard for that exam. They intend to move to the States. We're thinking of driving to Thessaloniki and back to Patras. What are you about to do? Are you planning to take that computer course?]</i> Να προσκαλεί, να αποδέχεται ή να αρνείται την πρόσκληση άλλων και να ρωτά αν μια πρόσκληση έγινε δεκτή. <i>[(How) would you like to come [sailing] with us? I'd like/love to. What about going camping this weekend? It would be nice, but I can't. (Do) have one of mine. Thanks but I'm on a diet. You must come to dinner with us. That'll be nice. With pleasure. Will you be coming to the movies after all?]</i></p>	<p>Ταξίδια</p> <p>Σπουδές</p>	<p>Οργάνωση ενός ταξιδιού. Συγκέντρωση πληροφοριών για τον τόπο, τη διαμονή, τα αξιοθέατα, το ταξίδι και συζήτηση για τις καλύτερες και οικονομικότερες λύσεις. Προτάσεις και συζητήσεις για το θέμα (Σύνδεση με τη Γεωγραφία και την Ιστορία).</p>
<p>Να συμφωνεί ή να διαφωνεί με κάτι. <i>[I quite agree. Certainly not. You have a point there. That's not right. You're wrong there. I don't believe that this is true. Don't you agree that they're nice? The film was excellent, don't you think?]</i> Να ζητά και να δίνει οδηγίες.</p>	<p>Τέχνη</p>	<p>Παρουσίαση ενός πίνακα, για παράδειγμα του Γουόρχολ και περιγραφή του, καθώς και παρουσίαση της εποχής του καλλιτέχνη και σχόλια για τις επιρροές που είχαν άλλοι σε αυτόν. Θα ακολουθήσει συζήτηση όπου θα εκφράζονται διαφορετικές απόψεις για την αξία του καλλιτέχνη. (Σύνδεση με την Ιστορία και την Αισθητική Αγωγή).</p>

<p>[You take a peeled onion and ... . Press the playback button to play back ... . Adjust the volume, if needed. 3 beeps will be heard indicating the end of the last message. This unit should be connected to a power supply ... .]</p> <p>Να εκφράζει βαθμούς βεβαιότητας και να ρωτά πόσο βέβαιος είναι κάποιος άλλος. [It's definitely full. She's sure that he left yesterday. I believe they won't come. I think that you have to press the button. It's not very likely, but not impossible either. This painting cannot be by Picasso. You're absolutely sure they've done it? Don't you believe that things will change?]</p> <p>Να εκφράζει υποχρέωση, να συμβουλεύει και να ρωτά σχετικά. [We must be home before midnight. You have to fill in this form. When do we have to go? You're not supposed to do that. We shouldn't call him now. Should we go to the police? If I were you, I'd phone immediately.]</p> <p>Να ζητά και να προσφέρει βοήθεια για κάτι. [Would you mind helping me with ... ? Allow me to help you with ... .]</p> <p>Να αφηγείται ένα γεγονός. [It was my birthday. My friends and family had come to the party ...]</p> <p>Να διηγείται μια ιστορία. [He had no other sister but Anna. She was only five when he went off to college. She cried for days and then stopped talking about him. She never referred to him by name or otherwise. When he came home for Christmas she hid in her room. He went up, opened the door quietly and started looking. He found her in the closet with a sheet over her head....]</p>	<p>Σχέσεις κράτους-πολίτη</p> <p>Οικογενειακές σχέσεις</p> <p>Κοινωνικές εκδηλώσεις</p> <p>Συνεντεύξεις</p>	<p>Διάλογοι με διάφορους επικοινωνιακούς στόχους, όπως για να ζητήσει κάποιος βοήθεια για να μετακινήσει κάτι ή για να ζητήσει οδηγίες πώς θα κινηθεί σε ένα δημόσιο κτήριο ή για να εκφράσει ανησυχία για τους βαθμούς του παιδιού του στο σχολείο (Σύνδεση με διάφορα μαθήματα ανάλογα με τα θέματα επιλογής για τους διαλόγους).</p>
---	---	---

1β. Στρατηγικές μάθησης και επικοινωνίας

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Οι μαθητές επιδιώκεται:</p> <p>Να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν</p> <p>Να αποκτήσουν τις δεξιότητες:</p> <ul style="list-style-type: none"> - της συνεργασίας, διαπραγμάτευσης και της ευελιξίας, - της κατανόησης του άλλου, - της πρόβλεψης και της υπόθεσης - της αναζήτησης, επιλογής, επεξεργασίας, διερεύνησης, χρήσης και διάχυσης της πληροφορίας, - της αυτοπαρουσίασης, - της συνεχούς γλωσσικής βελτίωσης και της αναγνώρισης της ανάγκης για τη δια βίου μάθηση με μέσον την αγγλική γλώσσα, - της γνώσης και της αξιοποίησης των σύγχρονων τεχνολογικών μέσων με εργαλείο την αγγλική γλώσσα. 	<p>Προστασία του περιβάλλοντος</p> <p>Βιομηχανική παραγωγή</p> <p>Ποιότητα ζωής</p> <p>Κοινωνική δράση</p> <p>Υγεία</p> <p>Στατιστικά στοιχεία</p>	<p>Επισήμανση και καταγραφή προβλημάτων, κατηγοριοποίηση και ομαδοποίηση αυτών με τις κοινές συνιστώσες, αξιολογήσεις, μελέτες αντίστοιχων περιπτώσεων σε άλλες χώρες, προτάσεις λύσεων, εφαρμογές κάποιων προτάσεων με την οργάνωση προγραμμάτων δράσης σε θέματα όπως η ανακύκλωση στη φειονία ή στο δήμο τους. [Σύνδεση με το μάθημα της Χημείας (ανακύκλωση υλικών), με τη Βιολογία (επιπτώσεις της μόλυνσης στον ανθρώπινο οργανισμό και στην πανίδα και τη χλωρίδα), με τα Μαθηματικά (πίνακες στατιστικόί, διαγράμματα κλπ), με τη Γεωγραφία (γνωριμία με άλλες χώρες και το φυσικό τους περιβάλλον) και με την Αγωγή του Πολίτη (οργάνωση προγραμμάτων κοινωνικής δράσης και εμπλοκής στα κοινά)].</p> <p>Στο πλαίσιο των διαθεματικών δραστηριοτήτων οι μαθητές ασκούνται ειδικότερα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - στον αυτοέλεγχο και αυτοδιόρθωση στη

		<p>γλώσσα καθώς και στη χρήση των κατάλληλων μέσων για αυτό, όπως λεξικά, σχολικά βιβλία ή λογισμικό</p> <ul style="list-style-type: none"> - στην απόκτηση μεταγλωσσικών γνώσεων, - δομή της γλώσσας, παραγωγή λέξεων, συντακτικό, λεξιλόγιο - στον τονισμό, επιτονισμό και στην προσωδία - στην απόκτηση αισθητικής αντίληψης της γλώσσας - στην ατομική και ομαδική εργασία - στην αποτελεσματική επικοινωνία με φυσικούς ομιλητές ή απλούς χρήστες της αγγλικής γλώσσας
--	--	--

2) Πολυγλωσσία

Δεξιότητες παράλληλης χρήσης γλωσσών

Οι μαθητές του Γυμνασίου ταυτόχρονα, θα πρέπει να αναπτύξουν και ορισμένες δεξιότητες παράλληλης χρήσης της μητρικής και ξένης γλώσσας, όπως περιγράφεται παρακάτω:

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
<p>Να μεταφέρουν στα ελληνικά το βασικό μήνυμα ενός προφορικού ή γραπτού αγγλικού κειμένου.</p> <p>Να συζητήσουν ή να παραγάγουν ένα σύντομο γραπτό κείμενο στη μια γλώσσα, ορμώμενοι από ένα γραπτό ή προφορικό κείμενο στην άλλη γλώσσα.</p> <p>Να εντοπίσουν σε ένα κείμενο στη μία γλώσσα κάποιες πληροφορίες που αφορούν ένα συγκεκριμένο επικοινωνιακό στόχο και να τις χρησιμοποιήσουν, προκειμένου να ανταποκριθούν στον στόχο τους αυτόν, μιλώντας ή γράφοντας στην άλλη.</p> <p>Να διαβάσουν δυο παρόμοια κείμενα, το ένα στα ελληνικά και το άλλο στα αγγλικά και να μπορούν να εντοπίσουν παράλληλα ή αντικρουόμενα μηνύματα.</p> <p>Να χρησιμοποιούν ως μοντέλο ένα κείμενο γραμμένο στη μία γλώσσα για να παράγουν ένα παρόμοιο στην άλλη- πιθανώς με διαφορετικές πληροφορίες.</p> <p>Να μεταφέρουν από τη μια γλώσσα τον επικοινωνιακό στόχο ενός μηνύματος, μια ιδέα, σχόλια ή τη γνώμη ενός ατόμου.</p> <p>Να εξηγούν στη μία γλώσσα μια σύλληψη, υπόθεση ή αντίληψη επιστημονικού ή καθημερινού λόγου που έχει διατυπωθεί στην άλλη.</p> <p>Να μεταφέρουν από τη μια γλώσσα στην άλλη αντίστοιχες εκφράσεις, ευχές, ρητά, όρους κλπ, με αντιστοιχία σημασιολογική και πραγματολογική.</p>	<p>Αγορά εργασίας</p> <p>Πρόληψη ατυχημάτων</p> <p>Φυσικές καταστροφές</p> <p>Λογοτεχνία</p>	<p>Αναλαμβάνουν μεταφράσεις κειμένων για συγκέντρωση πληροφοριών στο θέμα της προστασίας από πυρκαγιές ή της μόλυνσης του περιβάλλοντος σε μία πόλη π.χ. στην Θεσ/κη, στέλνουν e-mail στο διαδίκτυο για να συλλέξουν πληροφορίες για παρόμοια προβλήματα σε πόλεις της Αγγλίας, Αμερική ή Αυστραλίας, αναζητούν πληροφορίες από επιστημονικούς φορείς ελληνικούς και αγγλόφωνους και στο τέλος καταλήγουν σε συμπεράσματα, τα οποία τα στέλνουν στους αρμόδιους ελληνικούς φορείς, ενεργώντας ως υπεύθυνοι πολίτες (Σύνδεση με μαθήματα Βιολογίας, Χημείας, Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, Ελληνικών, Πληροφορικής κλπ.).</p> <p>Οργάνωση λογοτεχνικής βραδιάς με κείμενα Ελλήνων και Άγγλων ή Αμερικανών συγγραφέων της ίδιας χρονικής περιόδου και συζήτηση για τα θέματα και το είδος του λόγου των συγγραφέων καθώς και για την εποχή στην οποία αυτοί έδρασαν. Αναζήτηση ομοιοτήτων και διαφορών και ανάγνωση αποσπασμάτων (Σύνδεση με τα μαθήματα της Ιστορίας και της Λογοτεχνίας).</p>

3) Πολυπολιτισμικότητα

Δεξιότητες ανάπτυξης πολυπολιτισμικής συνείδησης

Στόχοι	Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες	Στόχοι
--------	--------------------------------	--------

<p>Οι μαθητές επιδιώκονται:</p> <p>Να αναγνωρίζουν την πρόθεση του συνομιλητή ή του συγγραφέα σε όλα τα είδη του γραπτού ή προφορικού λόγου.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες μέσα από τη γνώση του γλωσσικού κώδικα.</p> <p>Να απαντούν γραπτά ή προφορικά σε κάθε τι που επιβάλλει η ανάγκη συνεννόησης με παραγλωσσικά ή εξωγλωσσικά στοιχεία.</p> <p>Να κατανοούν κοινωνικές συμπεριφορές, διαφορετικές των δικών τους ως ισότιμες και ισάξιες.</p> <p>Να γνωρίσουν το πολιτιστικό περιβάλλον άλλων λαών, να το κατανοούν και να το σέβονται ως κάτι που εμπλουτίζει τον ψυχικό και πνευματικό τους κόσμο.</p>	<p>Καθημερινή ζωή, τρόποι χαιρετισμού, συνήθειες φαγητού, τρόποι παραγωγής φαγητών.</p> <p>Ενδυμασία, είδη ρούχων και χτενισμάτων.</p> <p>Μόδα σε διαφορετικές ιστορικές στιγμές, προσωπικότητες στην μόδα.</p> <p>Διασκέδαση, τραγούδια, χοροί, μουσικά ινδάλματα.</p> <p>Ταινίες, περιοδικά, μελέτη ηρώων και αξιών, ηθοποιοί.</p> <p>Νομίσματα, μονάδες μέτρησης.</p> <p>Ιστορία- εθνικοί ήρωες, βιογραφίες, ιστορικά γεγονότα, εθνικές γιορτές.</p> <p>Λαϊκές δοξασίες, λαϊκός πολιτισμός, γνωμικά, παροιμίες, θέατρο του δρόμου.</p> <p>Τέχνη και μορφές τέχνης στη διαχρονικότητά τους.</p> <p>Είδη διακοπών, πληροφορίες σχετικές με διακοπές, υπηρεσίες τουρισμού, διαβατήρια κλπ.</p>	<p>Οργάνωση εβδομάδας λαϊκών χορών ή εθνικών φαγητών ή εθνικής ή λαϊκής μουσικής ή εθνικών ενδυμασιών με τη συμμετοχή εκπροσώπων από αγγλόφωνες ή μη χώρες, με εργαλείο επικοινωνίας την αγγλική γλώσσα (Σύνδεση με τα μαθήματα της Γεωγραφίας και της Αισθητικής και Μουσικής Αγωγής και της Οικιακής Οικονομίας).</p> <p>Συλλογές μύθων ή δοξασιών από την Ελλάδα και από Αγγλόφωνες χώρες, σύγκριση παραδοσιακών μύθων με σύγχρονους μύθους, σύγκριση και αναζήτηση ομοιοτήτων και διαφορών στα πολιτιστικά δεδομένα διαφορετικών χωρών και προσπάθεια συγγραφής ενός μύθου με διεθνή πολιτιστικά στοιχεία, ώστε να γίνουν αντιληπτά τα δομικά και μορφολογικά στοιχεία των μύθων (Σύνδεση με τη Γεωγραφία, την Τέχνη, τη Λογοτεχνία και την Ιστορία).</p>
--	--	---

Προτεινόμενα διαθεματικά σχέδια εργασίας³

Θέμα: Βιογραφία ενός επιστήμονα (ή φιλοσόφου). Οργάνωση ατομικών και ομαδικών εργασιών με θέμα την περιγραφή της εποχής κατά την οποία έζησε ο επιστήμονας ή φιλόσοφος. Επεξεργασία, ανάλυση ή και μετάφραση ξένων κειμένων σχετικών με το θέμα. Επιλογή συγκεκριμένων στοιχείων από τις θεωρίες των βιογραφούμενων. Καταγραφή στοιχείων επαγγελματικής πορείας από τα βιογραφικά. **Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:** Χώρος – Χρόνος, Μεταβολή, Εξέλιξη, Πολιτισμός. **Προεκτάσεις** στην Ιστορία, Φυσικές επιστήμες, ΣΕΠ.

Θέμα: Φυσικά φαινόμενα – Κλιματολογικές Συνθήκες. Οργάνωση ατομικών και ομαδικών εργασιών με θέμα την μελέτη των φυσικών φαινομένων. Το κλίμα της Ελλάδας – Ευρώπης. Περιβαλλοντικές αλλαγές. Επιρροές στον άνθρωπο. Καταγραφή καιρικών φαινομένων – επιδράσεις στη χλωρίδα και πανίδα. Επαγγέλματα που σχετίζονται με το θέμα. Ορολογία. **Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:** Χώρος – Χρόνος, Μεταβολή, Εξέλιξη. **Προεκτάσεις** στην Ιστορία, Γεωγραφία, Φυσικές επιστήμες, ΣΕΠ, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Ξένες Γλώσσες (Γαλλικά, Γερμανικά, κ.α.).

Θέμα: Μικρές Αγγελίες από εφημερίδες. Οργάνωση ατομικών και ομαδικών εργασιών με θέμα τη μελέτη της δημοσιογραφικής γλώσσας που αφορά θέματα εργασιακά και κοινωνικοοικονομικά. Μελέτη αγγελιών που σχετίζονται με την πληροφόρηση και εύρεση εργασίας. Σύνταξη μικρής αγγελίας. Ταξινόμηση επαγγελμάτων σε σχέση με τις σπουδές. Καταγραφή των προσόντων που απαιτούνται για την κάλυψη συγκεκριμένων θέσεων εργασίας (προφίλ των σπουδαστών/ εργαζομένων). Προσφορά και ζήτηση στην αγορά εργασίας. Επαγγέλματα

³ Τα διαθεματικά αυτά σχέδια εργασίας μπορούν να συμπληρώσουν εναλλακτικά τις αναφερόμενες στο ΑΠΣ «ενδεικτικές διαθεματικές δραστηριότητες», για τις οποίες διατίθεται περίπου το 10% του διδακτικού χρόνου.

που σχετίζονται με το θέμα. **Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες:** Χώρος - Χρόνος, Μεταβολή, Εξέλιξη. **Προεκτάσεις** στην Πληροφορική, ΣΕΠ, Ελληνική και Ξένη Γλώσσα, Μαθηματικά.

3. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις

A. Βασικές τεχνικές διδασκαλίας

Για το σχεδιασμό των διδακτικών διαδικασιών, με στόχο την κατάκτηση της γλώσσας οφείλουμε να συνυπολογίζουμε το μαθησιακό επίπεδο των παιδιών, τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους και το επίπεδο γλωσσομάθειας. Η χρήση διαφορετικών μεθόδων και οι διαφορετικές στρατηγικές διδασκαλίας δίνουν στις θεματικές περιοχές και στις γλωσσικοκοινωνικές έννοιες τη δυναμική να δημιουργούν κίνητρα στους μαθητές και στις μαθήτριες να συμμετέχουν ενεργά στις εκάστοτε δραστηριότητες. Έτσι χρησιμοποιούμε διάφορες τεχνικές, είτε *κατευθυνόμενες* (αποστήθιση, σημειώσεις, επανάληψη, αντιγραφή, μεγαλόφωνη ανάγνωση, χρήση της μητρικής γλώσσας, σύγκριση με τη μητρική γλώσσα και άλλες γλώσσες) είτε *ελεύθερες και δημιουργικές* (παιγνίδια, δραματοποίηση, ελεύθερη έκφραση).

Η συστηματική χρήση διαλόγου σε όλες τις δραστηριότητες είναι η ουσία της ενεργητικής μάθησης και οι συζητήσεις ο πυρήνας της διαθεματικής προσέγγισης. Η Αγγλική γλώσσα, γενικά, δίνει την ευκαιρία για ενεργό συμμετοχή με τις κατάλληλες ερωτήσεις, για πειραματικές προσεγγίσεις στα θέματα και για διερεύνηση στόχων και την επιλογή κατάλληλων μέσων. Η χρήση του διαλόγου σε μικρές ή μεγάλες ομάδες ασκεί τα παιδιά σε δεξιότητες προφορικής επικοινωνίας και σε δεξιότητες χειρισμού της άλλης γνώμης.

B. Γλωσσικές – μαθησιακές δραστηριότητες

Με στόχο τη μαθησιοκεντρική προσέγγιση, οι γλωσσικές δραστηριότητες στις οποίες καλείται να διαδραματίσει κάποιο ρόλο ο μαθητής θα πρέπει να οδηγούν στη γνώση ως μαθησιακή εμπειρία. Με την έννοια αυτή αποτελούν μαθησιακές δραστηριότητες και σκόπιμο είναι να ανταποκρίνεται η καθεμία σε ορισμένα τουλάχιστον από τα πιο κάτω κριτήρια.

Χαρακτηριστικά της μαθησιακής δραστηριότητας

- Να δημιουργεί κίνητρα για τη συμμετοχή των μαθητών στη γλωσσική δραστηριότητα.
- Να στοχεύει στην ανάπτυξη διαφόρων τύπων μαθησιακών ικανοτήτων, ώστε να βοηθήσει στην ολόπλευρη ανάπτυξη του μαθητή.
- Να δημιουργεί συνθήκες όχι μόνο για ατομική εργασία αλλά και για συνεργασία των μαθητών κατά ζεύγη και ομάδες έτσι, ώστε να δίνεται η δυνατότητα ανάπτυξης των κοινωνικών και οργανωτικών δεξιοτήτων των μαθητών.
- Να ενεργοποιεί τις διαφορετικές στρατηγικές μάθησης των μαθητών.
- Να προωθεί τη νοητική ανάπτυξη και την οργάνωση της σκέψης.
- Να επιτρέπει, σε ορισμένες περιπτώσεις, λύσεις εξαρτώμενες από τις δεξιότητες και τις στρατηγικές του κάθε μαθητή.
- Να βασίζεται στην αυτενέργεια του μαθητή.
- Να προσδιορίζει τις παραμέτρους που χαρακτηρίζουν το επικοινωνιακό γεγονός στο οποίο θα εμπλακούν οι μαθητές.

Δομή της δραστηριότητας

Σχεδιάζοντας την κάθε δραστηριότητα, ο δημιουργός σκόπιμο είναι να έχει αποφασίσει ως προς τα εξής:

- α) Ποιος είναι ο στόχος της δραστηριότητας (π.χ. για παρουσίαση ή εμπέδωση κάποιου γλωσσικού φαινομένου, για να εντοπίσει ο μαθητής την κύρια ιδέα σ' ένα κείμενο, για να επιλύσει κάποιο πρόβλημα ή να παρουσιάσει το προϊόν μιας συνθετικής εργασίας κ.λπ.).
- β) Ποιο είναι το περιεχόμενο της δραστηριότητας (π.χ. γραμματικός κανόνας, λειτουργία της γλώσσας κ.λπ.).
- γ) Ποια διαδικασία απαιτείται για να πραγματοποιηθεί η δραστηριότητα (π.χ. με ανάκληση και μεταφορά στοιχείων που έχουν διδαχθεί, με ανάλυση δεδομένων, με βάση συγκεκριμένες δεξιότητες του μαθητή κ.λπ.).
- δ) Κάτω από ποιες συνθήκες θα πραγματοποιηθεί η δραστηριότητα (εάν θα πραγματοποιηθεί π.χ. στην τάξη – ατομικά ή σε ομάδες, ως εργασία στο σπίτι, ως συνεργασία με άλλα παιδιά, μέσω του διαδικτύου ή ως εξωσχολική δραστηριότητα κ.λπ.).

Τύποι δραστηριοτήτων

Οι τρεις βασικοί τύποι δραστηριοτήτων είναι οι εξής:

α) Ασκήσεις μορφολογίας και γλωσσικών λειτουργιών: Ασκήσεις με επίκεντρο το τυπικό της γλώσσας, τις δεξιότητες που απαιτούνται για την κατανόηση και την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, τις στρατηγικές επικοινωνίας που αναπτύσσει ο μαθητής.

β) Ασκήσεις σχηματοποίησης: Ασκήσεις που σχηματοποιούν το λόγο, π.χ. σε πίνακες αντικατάστασης, αντιστοιχίσεων, κατηγοριοποιήσεων κ.λπ.

γ) Επικοινωνιακές δραστηριότητες: Κυρίως μέσω των συνθετικών εργασιών οι δραστηριότητες αποκτούν πολλαπλά χαρακτηριστικά και επιπλέον ασκούν τα παιδιά στη γλώσσα και σε επικοινωνιακές δεξιότητες σε ατομικό και σε ομαδικό επίπεδο.

Γ. Προσεγγίσεις συνθετικών εργασιών

Η πιο δημιουργική παιδαγωγική προσέγγιση της ξένης γλώσσας, και όχι μόνο, είναι οι συνθετικές εργασίες (*projects*). Με αυτές οι μαθητές συνειδητοποιούν την κοινωνικοπολιτισμική διάσταση της γλώσσας, βιώνουν νέες εμπειρίες και ανακαλύπτουν γνώσεις, αναπτύσσουν μεθοδολογικές και ερευνητικές ικανότητες, μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες, αποκτούν πραγματική εμπειρία του κόσμου, ζουν την πολυπολιτισμικότητα και βιώνουν την πολυγλωσσία και, βασικά, μαθαίνουν να επικοινωνούν, χειριζόμενοι τις αντιθέσεις και τις συγκρούσεις τους. Για να λειτουργήσει ο σχεδιασμός, η διαπραγμάτευση και η αποτελεσματικότητα ενός project πρέπει να κατανοήσουμε τη διαδικασία επιλογής του κοινού θέματος, τις τεχνικές της επιλογής, τους τρόπους διαχείρισης του θέματος για να εξασφαλίσουμε την εγκυρότητα του αποτελέσματος, τη δυναμική του διαλόγου και, τέλος, την επιτακτική ανάγκη δικτύου ανταλλαγών με σχολεία της χώρας ή άλλων χωρών.

Η επιλογή κοινού θέματος απαιτεί τη συνεργασία εκπαιδευτικών και μαθητών. Το θέμα πρέπει να αντανάκλα τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και να έχει κοινωνικό χαρακτήρα, ώστε να συνδέει το σχολείο με τη ζωή. Θέματα, όπως π.χ. η οικογένεια, συνδέουν την ξένη γλώσσα με κλάδους όπως η γεωγραφία, η ιστορία, η κοινωνιολογία, η οικονομία, η ψυχολογία και διαμορφώνουν μια νέα άποψη για τον ιστορικό, κοινωνικό και οικονομικό ρόλο της οικογένειας στο εδώ και στο αλλού, στο σήμερα και στο χθες, στο ίδιο και το διαφορετικό.

Ο καταιγισμός ιδεών μεταξύ των συμμετεχόντων, οι αλληπάλληλες συνθέσεις των απόψεων, η ομαδοποίηση είναι μερικές τεχνικές επιλογής θεμάτων, για τα οποία ή θα συνεργαστούν οι εκπαιδευτικοί δύο ή περισσότερων αντικειμένων ή θα επιλεγεί ένα πρόγραμμα δράσης όπου όλο το σχολείο θα εμπλακεί με τη διαπλοκή όλων των γνωστικών αντικειμένων, όπως για παράδειγμα η διαμόρφωση μονάδας ανακύκλωσης στο σχολείο.

Η ενεργητική μάθηση μέσω της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας αποτελεί τη μοναδική κατάλληλη *στρατηγική* για την υλοποίηση της διαθεματικής προσέγγισης, και όχι μόνο. Η εργασία στις ομάδες βοηθάει τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες και στρατηγικές διερεύνησης, αναγκαίες για την αυτόνομη μάθηση. Αυτή είναι μια διαδικασία όπου τα παιδιά προβληματίζονται, πειραματίζονται, υποθέτουν, διακινδυνεύουν λύσεις και προτάσεις, επαληθεύουν και εφαρμόζουν, στηριζόμενοι σε προηγούμενες εμπειρίες και στον ατομικό ρυθμό. Επίσης δίνεται ευκαιρία για τη βιωματική μάθηση μέσω των σχεδίων εργασίας, όπου δοκιμάζονται στάσεις και αξίες, ελέγχονται αντιθέσεις και διαχειρίζονται οι συγκρούσεις, αφού ο στόχος είναι η επιτυχία της δράσης, όπως την έχουν ήδη ορίσει. Η συλλογική επεξεργασία, η ολοκλήρωση και η ανακοίνωση είναι αυτοσκοποί και κοινωνικοί στόχοι.

Τέλος, πρέπει να ξανατονίσουμε πως η Αγγλική γλώσσα, ως φορέας πολιτισμού και πληροφορίας, βοηθάει σημαντικά στη διαθεματική προσέγγιση και ως όχημα γνώσης και ως μέσο επικοινωνίας, με την πρόσβαση σε πολιτιστικά αγαθά και με τη χρήση τεχνολογικών μέσων, π.χ. διαδικτύου.

Δ. Δίκτυο ανταλλαγών

Μέσα στο πλαίσιο μιας περιοχής, μιας χώρας ή του κόσμου όλου η ανταλλαγή μαθητών αποτελεί έναν βασικό μεθοδολογικό εργαλείο με το οποίο εξασφαλίζεται η άμεση επικοινωνία, η ανταλλαγή απόψεων και πολιτισμού και η συνεργασία πάνω σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Η διεξαγωγή κοινών projects μεταξύ σχολείων φέρνει τα παιδιά αντιμέτωπα με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον και εστιάζει την προσοχή τους στην κατανόηση της δομής και του τρόπου λειτουργίας ανάλογων συστημάτων, βοηθά την άμεση συνεργασία και τα εκπαιδεύει στην από κοινού αντιμετώπιση προβλημάτων – θεμάτων, χωρίς όρια γεωγραφικά και πολιτιστικά. Οι ανταλλαγές μάλιστα σε επίπεδο παιδιών προωθούν αβίαστα και φυσικά την επικοινωνία σε επίπεδο οικογένειας, οπότε το ξένο γίνεται οικείο και το άγνωστο γνωστό. Έχουμε έτσι μια διαπολιτισμική εκπαίδευση στις πραγματικές της διαστάσεις.

Ε. Η διαθεματική διάσταση

Κάθε γλώσσα (και συνεπώς και η Αγγλική) συνιστά καθοριστικό στοιχείο κάθε *πολιτισμού*, *εξελίσσεται* στο *χώρο* και στο *χρόνο*, είναι κώδικας *επικοινωνίας*, καθιστώντας εφικτή τη συγκρότηση *κοινωνίας*, αποτελεί ένα *σύστημα* που παρουσιάζει *ομοιότητες* και *διαφορές* με άλλα, γλωσσικά και μη, συστήματα, με τα οποία βρίσκεται σε *συνεχή αλληλεπίδραση*.

Η παραπάνω διατύπωση είναι μία από πολλές πιθανές διατυπώσεις προκειμένου να αναδειχθεί το γεγονός ότι η γλώσσα συνδέεται εξ ορισμού με θεμελιώδεις έννοιες και συνεπώς προκύπτει αβίαστη η δυνατότητα διαθεματικής σύνδεσης με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα όπως Ελληνική Γλώσσα, Λογοτεχνία, Ιστορία, Αισθητική Αγωγή, Μαθηματικά, Γεωγραφία, Φυσική, Κοινωνικές Επιστήμες, Πληροφορική, Περιβαλλοντικές Επιστήμες κ.λπ. Κατά συνέπεια στην Αγγλική γλώσσα *ενυπάρχει η διαθεματική διάσταση*.

Σε επίπεδο διδακτικής πρακτικής, η ανάδειξη των εννοιών συντελείται μέσω θεμάτων (topics), τα οποία αποκτούν το γενικό τους πλαίσιο μέσα από το ΔΕΠΠΣ, χαρτογραφούνται στο επιμέρους ΑΠΣ και παίρνουν πλέον τη μορφή συγκεκριμένης πρότασης σε επίπεδο διδακτικού υλικού.

4. Παιδαγωγικά μέσα υποστήριξης της μάθησης

Α. Εκπαιδευτικές πηγές

Οι εκπαιδευτικές πηγές, που θα στηρίξουν την εκπαιδευτική διαδικασία, δεν μπορεί να είναι το ένα και μοναδικό σχολικό βιβλίο. Βεβαίως θα υπάρχει το βιβλίο, το οποίο θα παρέχει την βασική πληροφορία για το κάθε ένα γνωστικό αντικείμενο ξεχωριστά, αλλά δεν αρκεί μόνο αυτό. Ένα *ντοσιέ με εκπαιδευτικό υλικό*, προϊόν της συνεργασίας καθηγητών και μαθητών και συνεχώς ανανεούμενο, μεταβαλλόμενο και εξελισσόμενο θα πρέπει να είναι το βασικό υλικό πολλαπλής χρήσης για μια διαφοροποιημένη παιδαγωγική διαδικασία μάθησης. Άρθρα εφημερίδων και περιοδικών, εγκυκλοπαίδειες, αφίσες, λογισμικό, φωτογραφίες, βιντεοταινίες, διαφάνειες (σλάιντς), προπλάσματα, κατασκευές, αρχειακό υλικό του σχολείου ή της πολιτείας, ερωτηματολόγια, κείμενα και ό,τι άλλο οπτικοακουστικό και γραπτό υλικό θεωρείται απαραίτητο για τη συγκέντρωση των πληροφοριών, όλα μπορεί να είναι εκπαιδευτικό υλικό. Με αυτού του τύπου το υλικό οι μαθητές ενημερώνονται, ευαισθητοποιούνται και προβληματίζονται πάνω στην πραγματικότητα και αποκτούν σφαιρική αντίληψη για το φυσικό και κοινωνικό χώρο. Ταυτόχρονα αναπτύσσουν και το δικό τους κόσμο, αφού συμπληρώνουν ή ακυρώνουν προϋπάρχουσες γνώσεις και επιτυγχάνουν τη μονιμότητα, τη γνησιότητα και την ανανέωση της γνώσης.

Θα πρέπει επίσης να υπάρχει φροντίδα ώστε να επιλέγεται εκπαιδευτικό υλικό, μέσα από το οποίο οι μαθητές:

- θα αποκτήσουν αντίληψη της πολιτισμικής ποικιλομορφίας του αγγλόφωνου χώρου,

- δεν θα σχηματίσουν μονοδιάστατη εικόνα για τους φυσικούς ομιλητές της Αγγλικής γλώσσας, και

- θα αποκτήσουν την ικανότητα να γίνουν "κοινωνοί" του δικού τους πολιτισμού χρησιμοποιώντας την Αγγλική γλώσσα ως μέσον επικοινωνίας.

Β. Χώροι μάθησης

Ο χώρος της τάξης αποτελεί από μόνος του στοιχείο μάθησης, όταν στηρίζει την ομαδοκεντρική διδασκαλία με την κατάλληλη τοποθέτηση των θρανίων, τους πίνακες για τις ανακοινώσεις των παιδιών, το χρώμα στους τοίχους και ξεχωριστό χώρο για δημιουργικές εργασίες. Η ύπαρξη λειτουργικών βιβλιοθηκών, η συνδρομή σε ξενόγλωσσα

περιοδικά, ανάλογα με την ηλικία των παιδιών και τα επιστημονικά ενδιαφέροντα των εκπαιδευτικών, ο ξεχωριστός χώρος για τη χρήση των υπολογιστών, του διαδικτύου και η εξασφάλιση χρήσης από το σχολείο όλης της υλικοτεχνικής υποδομής των δήμων ή φορέων της πολιτείας, είναι απαραίτητα σε κάθε σχολική μονάδα. Η ενεργητική μάθηση απαιτεί το ευνοϊκό εκείνο περιβάλλον όπου η έκθεση των παιδιών στην ξένη γλώσσα θα είναι συνεχής, καθημερινή και χωρίς όρια.

Η διαμόρφωση της τάξης καλό θα είναι να γίνεται σε συνεργασία με τους μαθητές, για να αναπτύξουν ένα αίσθημα ευθύνης για την κατάσταση του χώρου «τους» και κατ' επέκταση του σχολείου «τους».

Γ. Επιστημονικό εποπτικό υλικό και υποδομή πειραματισμών και επιστημονικής έρευνας

Η διδασκαλία της Αγγλικής γλώσσας απαιτεί ευκαιρίες και δυνατότητες για την ανάδειξή της σε εργαλείο/μέσο ανάπτυξης και της επιστημονικής σκέψης και του επιστημονικού προβληματισμού. Τέτοιες ευκαιρίες για κατανόηση και χρήση επιστημονικών όρων, εννοιών και συμπερασμάτων μπορούν να εμφανιστούν μόνο μέσα από διαθεματικές προσεγγίσεις επιστημονικών θεμάτων, όπου η ξένη γλώσσα δημιουργεί τη δυνατότητα σφαιρικής πληροφόρησης και αδιαμεσολάβητης επικοινωνίας με τον διεθνή επιστημονικό κόσμο. Για παράδειγμα μια συγκριτική έρευνα για τη μόλυνση των νερών του Ρήνου, του Τάμεση, του Σηκουάνα και του Πηνειού μπορεί να δώσει σημαντικές πληροφορίες και πρωτόγνωρες ευκαιρίες άσκησης της ξένης γλώσσας ως βασικού κώδικα επικοινωνίας, και ταυτόχρονα να εξασφαλίσει τη δυνατότητα εφαρμογής καθαρά επιστημονικών μεθόδων έρευνας (μελέτη δειγμάτων, χημική ανάλυση, μετρήσεις των συνεπειών της μόλυνσης στη ζωή των ποταμών κ.λπ.), οι οποίες θα οδηγήσουν στη βιωματική εμπειρία μαθητών και καθηγητών με την επιστημονική έρευνα και θα δώσουν στη ξένη γλώσσα την αξία της ως βασικού μέσου επικοινωνίας και στον επιστημονικό τομέα. Ένα σχολείο που θα προσφέρει τη δυνατότητα για τέτοιους πειραματισμούς και για έρευνες και μελέτες σε βάθος θα αξιοποιήσει στον μέγιστο βαθμό τις δυνατότητες της ευέλικτης ζώνης και της διαθεματικής προσέγγισης. Τέτοιου είδους προγράμματα ωθούν από τη φύση τους στη δημιουργία δικτύων ανταλλαγής μαθητών και εκπαιδευτικών, τα οποία ενδυναμώνουν και το ρόλο της ξένης γλώσσας και εξασφαλίζουν μια ανοιχτή και συνεχή σχέση με την επιστημονική έρευνα καθώς ανοίγουν νέους ορίζοντες για τους αυριανούς επιστήμονες-συγχρόνως καλλιεργούν ένα περιβάλλον μέσα στο οποίο οι μαθητές λειτουργούν ως παραγωγοί και όχι ως καταναλωτές της γνώσης.

5. Αξιολόγηση

Όταν ο ουσιαστικός σκοπός της διδασκαλίας κάθε ξένης γλώσσας, άρα και της Αγγλικής είναι να την αναδείξει σε κοινωνικό και πολιτιστικό αγαθό για τον καθένα και να την εξυψώσει σε μέσο επικοινωνίας ατόμων και λαών τότε η αξιολόγηση γίνεται αυτόματα αποτίμηση και εκτίμηση του ίδιου του σκοπού, του διδακτικού έργου και της επικοινωνιακής ικανότητας των μαθητών.

Η αξιολόγηση γίνεται έτσι μια *διαρκής διαδικασία* και χαρακτηρίζεται από τη διαφάνεια των διαδικασιών και την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων της. Ο στόχος δεν είναι η αξιολόγηση του μαθητή μόνο ως προς την *κατάκτηση της δομής και της μορφής* της ξένης γλώσσας αλλά από τη *δυνατότητα χρήσης* της σε διαφορετικά περιβάλλοντα επικοινωνίας. Στόχος είναι και η *διερεύνηση της πορείας των μαθητών* για να προχωρήσουμε στην ανατροφοδότηση των διδακτικών διαδικασιών και ο *εντοπισμός των αιτιών των δυσκολιών* για να στηρίξουμε μια *άμεση, ουσιαστική και αποτελεσματική παρέμβαση*.

Μέσα από την αξιολόγηση οι μαθητές μπορούν να οδηγηθούν στην *αναγνώριση των λαθών* τους και στην ανάπτυξη τεχνικών για τη βελτίωσή τους, να οδηγηθούν σε *μεταγλωσσικές δεξιότητες* και να αποκτήσουν υπευθυνότητα για την ίδια τη διαδικασία της μάθησης.

Οι μορφές αξιολόγησης οφείλουν να διακρίνονται από πολυμορφία και να εξυπηρετούν πολλούς και διαφορετικούς στόχους. Η αξιολόγηση που θα αφορά στον μαθητή, για να είναι αποτελεσματική, πρέπει να στηρίζεται στην αξιολόγηση όχι μόνο των γνώσεων αλλά και στην *αξιολόγηση ικανοτήτων, δεξιοτήτων, στάσεων και συμπεριφορών*. Τα κριτήριά της πρέπει να βασίζονται στους ίδιους τους στόχους της μάθησης, στη συγκεκριμένη πρόοδο του κάθε ξεχωριστού μαθητή σε σχέση με τον εαυτό του κι όχι σε συγκρίσεις μεταξύ συμμαθητών και βέβαια να συνηθίζονται η *ηλικία, οι εμπειρίες και οι ανάγκες* των μαθητών. Οι *γραπτές δοκιμασίες*, με ερωτήσεις κλειστού ή ανοιχτού τύπου, πολλαπλών επιλογών ή ελεύθερης ανάπτυξης, να αξιολογούν την ικανότητα κατανόησης και παραγωγής γραπτού λόγου, την δυνατότητα χρήσης λεξιλογίου και μορφοσυντακτικών φαινομένων και, βεβαίως, να μην είναι οι μοναδικές. Να συνδυάζονται με αξιολογήσεις κατανόησης και παραγωγής *προφορικού λόγου* μέσα από δραστηριότητες επικοινωνιακές, δραματοποιήσεις, παιχνίδια ρόλων, συζητήσεις και μέσα στο πλαίσιο της καθημερινότητας, σε πραγματικές επικοινωνιακές καταστάσεις. Αυτές οι πραγματικές επικοινωνιακές καταστάσεις είναι που απαιτούν και τις *εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης*, οι οποίες παίζουν ένα σπουδαίο ρόλο στη νέα, κριτική παιδαγωγική πρόθεση:

- τα ίδια τα αποτελέσματα των projects, του σχολείου.

- ο φάκελος υλικού για τον κάθε μαθητή,

- η αυτοαξιολόγηση,

- η αξιολόγηση της ομάδας και της συνεργασίας,

- η αξιολόγηση με στόχο τη διαπίστωση του επιπέδου γλωσσομάθειας για τον κάθε μαθητή και την αναζήτηση κατάλληλου υλικού για τη βελτίωση του επιπέδου του,

- τα ίδια τα αποτελέσματα των σχεδίων εργασίας

- αξιολόγηση του ίδιου του έργου από τους άμεσα ή έμμεσα εμπλεκόμενους φορείς στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Τα παραπάνω αποτελούν μερικές μορφές εναλλακτικής αξιολόγησης, αφού οι μαθητές, μέσα από τα νέα προγράμματα σπουδών, μαθαίνουν δημιουργικά την επικοινωνιακή δυνατότητα της ξένης γλώσσας και αντιλαμβάνονται τη διαπολιτισμική της διάσταση, μέσα από την ανακάλυψη αναπαραστάσεων του άλλου.

Σημαντική είναι και η *αξιολόγηση του ίδιου του προγράμματος σπουδών*, η οποία έχει το χαρακτήρα μιας διαμορφωτικής και συστηματικής διαδικασίας, με στόχο τη συνεχή βελτίωσή του, με τον όρο βέβαια ότι υπάρχουν οι

προϋποθέσεις υλοποίησής του. Η οργανωμένη συλλογή πληροφοριών, από όλα τα στάδια ανάπτυξης και από όλα τα στοιχεία που το συνθέτουν, και η ανάλυση και η ερμηνεία τους θα οδηγήσουν στην εξαγωγή συμπερασμάτων και στη διατύπωση προτάσεων για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του προγράμματος.

Η *αποτελεσματικότητα του προγράμματος* μπορεί να αποτιμηθεί βάσει των παρακάτω κριτηρίων:

- το βαθμό επίτευξης των σκοπών και των στόχων του προγράμματος σπουδών
- την επίδοση και την πρόοδο των μαθητών
- την αποδοχή του προγράμματος από όλους όσους συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία
- την ανταπόκρισή του στις σύγχρονες απαιτήσεις και ανάγκες των παιδιών και στις προσδοκίες της οικογένειας, του σχολείου και της κοινωνίας
- τη δυνατότητα εφαρμογής του στην σχολική πραγματικότητα (υλικοτεχνική υποδομή, επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών, εκπαιδευτικό υλικό)
- το βαθμό στήριξης από συγγραφείς, εκπαιδευτικούς, οικογένεια, πολιτεία
- τη σαφήνεια στη διατύπωση των στοιχείων, που το συνθέτουν και
- από την παιδαγωγική του καταλληλότητα.

Σε κάθε αξιολόγηση είναι απαραίτητος ο σχεδιασμός, που καθορίζει και τη διαδικασία και που οφείλει να διακρίνεται από ευελιξία και να επιτρέπει αλλαγές και συνεχή αναπροσαρμογή των κριτηρίων.

Ο σχεδιασμός, και επομένως και η διαδικασία ακολουθούν, σε γενικές γραμμές, τα παρακάτω στάδια:

- καθορισμό στόχων
- συγκέντρωση στοιχείων και εκπόνηση και εφαρμογή σχεδίων
- ανάλυση των στοιχείων και ερμηνεία των δεδομένων και
- χρησιμοποίηση των πορισμάτων για βελτιωτικές παρεμβάσεις.

Σ' όλα αυτά τα παραπάνω στάδια μπορούν να χρησιμοποιηθούν ποικίλες μέθοδοι για τη συλλογή στοιχείων. Η επιλογή αυτών των μεθόδων συναρτάται και προσδιορίζεται από τους ίδιους τους στόχους και το περιεχόμενο της αξιολόγησης, και πρέπει να λαμβάνει υπόψη και την εμπλοκή άλλων μαθημάτων σε περίπτωση διαθεματικών δραστηριοτήτων. Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε ως τέτοιες τα ερωτηματολόγια, τις συνεντεύξεις, την παρατήρηση, τη βιντεοσκόπηση και τους φακέλους μαθητών.

Εκείνο που είναι πολύ σημαντικό να τονιστεί είναι ότι η αξιολόγηση κάθε προγράμματος ολοκληρώνεται μόνο, όταν αξιοποιούνται τα αποτελέσματά της με στόχο την ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.